

Přílohy

Příloha 1 Lekce 1 – Vztahy mezi dětmi

Postup činnosti:

EVOKACE

Aktivita č. 1 – Nová kniha už nás volá!

Organizace: V kruhu na koberci

Instrukce: Ukážeme dětem obálku knihy. Řekneme jim, že si přečteme příběh Leo ubližuje z knihy Flandil ve školce.

Otázky pro aktivizaci: Co znamená slovo ubližovat? Proč může někdo ubližovat? Ubližoval ti někdy někdo? Ubližoval jsi někdy ty někomu? Co má dělat ten, komu je ubližováno?

Otázky před čtením: Které ze zvířátek by mohl být Leo? Kdo mu asi bude ubližovat? Co ošklivého by mu mohl provádět? – *Strategie předvídání.*

UVĚDOMĚNÍ SI INFORMACÍ

Text ke čtení: *Před dvěma týdny se ve školce objevil lvíček Leo. Od svého příchodu do školky všechno jen ničil. Zvířátkům bral hračky, běhal po třídě, hodně křičel a často ubližoval. Někdy do nich strkal, jindy je bouchal nebo kousal a někdy i kopl.*

Aktivita č. 2 – Co děláme ve školce?

Organizace: Volně v prostoru třídy

Instrukce: Zeptáme se dětí: „Co můžeme dělat ve školce?“ (Malujeme, cvičíme, zpíváme, chodíme na procházky, hrajeme si, běháme, křičíme, bereme si hračky, ničíme si obrázky, ničíme si stavby,). Dovolíme vymýšlet i zakázané věci. Dramaticky činnosti ztvárníme. – *Dramatická činnost.*

Text ke čtení: *Zvířátka se ho bála. I šneček Flandílek dostal několik ran, a dokonce jeden kousanec. Trápilo ho to čím dál víc, až se postupně z veselého šnečka stal nemluvný a smutný šnek, zavřený ve své ulitce.*

Aktivita č. 3 – Jak se cítil Flandílek?

Instrukce: Děti schováme pod velké prostěradlo/deku/padák (do ulity). Pustíme smutnou hudbu (např. Beethovenova 5. symfonie). Necháme děti, aby přemýšlely, jak se asi Flandil cítil? O čem přemýšlel? Co se mu honilo hlavou? – *Dramatické ztvárnění činnosti*

Text ke čtení: *Maminka netušila, co se děje. Sáhla mu na čelo, jestli nemá teplotu, ale neměl. „Flandí, nejsi nemocný? Nebolí tě něco?” „Ne, nic,” odpovídal posmutněle. Maminka si začala dělat starosti. Poslední dobou nechtěl Flandílek ani chodit do školky. Jednoho večera si s maminkou v postýlce povídali. Maminka se snažila zjistit, co se s ním děje. „Flandíčku, poslední dobou máš nějakou smutnou náladu. Nechce se ti do školky, ani ven si hrát. Myslím, že tě něco trápí.”*

Otázka: Míváš také občas smutnou náladu jako Flandil? Co děláš, aby nebyl smutný? – *Strategie propojování (dítě – text).*

Text ke čtení: *„Chceš si o tom promluvit?” zeptala se ho. „Ne, nechci!” odsekl Flandil. Nechtěl se o tom bavit. „To nevadí. Když budeš chtít někdy jindy, přijď za mnou. Ráda tě vyslechnu,” řekla maminka a chtěla mu dát pusku na dobrou noc. V tom ji ale Flandil objal a rozplakal se. „Mamiííí!” vzlykal a sám začal vyprávět o Leovi, o jeho bouchání a kousání. „Proto nechci chodit do školky,” řekl na závěr. „Bojiš se ho,” pochopila maminka. „Bojím,” potvrdil Flandil. „Bolí tě rány a kousance a chceš, aby už to přestalo. Aby sis mohl s kamarády hrát pěkně jako předtím. A nevíš, jak by se to dalo vymyslet,” pohládila ho maminka. „Nevím no,” smrknul Flandil, ale už neplakal.*

Otázka: Jak by se to dalo vymyslet? Co byste Flandilovi poradily? Jak by se měl zachovat? – *Strategie usuzování.*

Text ke čtení: *„Viš, u nás ve školce, když jsem byla ještě malá, byla jedna housenka. Jmenovala se Hedvika a také nám ubližovala. Asi jen nevěděla, jak se přidat k naší hře, nebo ji něco trápilo, a neuměla to říct,” svěřila se maminka malému šnečkovi. „Vážně?” divil se Flandil a vykulil oči na miminku. „Vážně, usmála se maminka.” „A tobě taky ubližovala?” vyzvídala Flandílek. „Ano, i mně ubližovala,” potvrdila maminka. „Nejen, že nás kopala, ale také bouchala, kousala a tahala za tykadla.” „Ty jo! A co jsi dělala mami?” chtěla vědět Flandil a opřel se o maminčinu ulitku.*

Otázka: Co myslíte, že maminka dělala? – *Strategie předvídání.*

Text ke čtení: *„A co děláš ty, když ti Leo ubližuje?” zeptala se maminka. „Uteču! Nebo se schovám do ulity a čekám, než odejde. A když ho vidí paní učitelka, přijde pro něj a odvede si ho. Ale často si ani nevšimne, že nás zlobí,” řekl smutně Flandil. „Aha. Bojiš se proti tomu*

něco udělat. A to, co teď děláš ti pomáhá?” zeptala se maminka. „Nepomáhá! Leo se vždycky zase vrátí a zase ublíží!” vzlykal znovu Flandílek. „Mami, co mám dělat, aby Leo přestal?” snažil se dostat odpověď z maminky.

Otázka: Co byste poradili Flandilovi vy? – Strategie usuzování.

Text ke čtení: „Víš, Flandilku, to nevím ani já. Ale můžu ti říct, co jsem tehdy udělala. Třeba ti to pomůže a vymyslíš něco sám,” pohladila ho maminka. „Tenkrát jsem si uvědomila, že mi Hedvika ubližuje proto, že jí to dovolím. Protože se vůbec nebráním a jen tam tak stojím a brečím.” „Ale jak ses mohla bránit, jak jsi ji mohla zastavit,” vyzvídal šneček. „Když mě šla jednou bouchnout, protože chtěla moji panenku, zamračila jsem se. Šla jsem hodně blízko k ní a do obličeje jsem jí zakřičela: To bolí! Nedělej mi to! Já se tě nebojím!” vzpomínala maminka.

Aktivita č. 4 – Flandil se postaví lvíčkoví Leovi

Organizace: Děti sedí v kruhu a uprostřed židle.

Instrukce: Doprostřed kruhu umístíme židli a děti si představují, že na ni sedí někdo, kdo jim ubližuje / chová se k nim ošklivě. Děti mohou křičet, stěžovat si,... – Dramatické ztvárnění činnosti, vstup do role.

Text ke čtení: Flandil zůstal jako opařený. „Fakt?” vydechl. Neuměl si představit, že by on sám něco takového Leovi udělal. „Opravdu. A bylo to tak nahlas, že se Hedvika lekla a utekla. Potom už mě nebouchala. Asi se bála mého křiku,” usmála se maminka. Flandil měl doširoka otevřené oči a hltal každé maminčino slovo. Ta mamka byla ale odvážná, pomyslel si. Možná bych to taky mohl vyzkoušet, napadlo ho. „A nebála ses, mami?” zeptal se ještě. „No to víš, že jsem se bála, broučku! A jak! Ale věděla jsem, že dokud ji nezastavím, bude mi ubližovat pořád. Řekla jsem si, že už další bouchnutí ani kousanec nechci, že dokud ji nezastavím, bude mi ubližovat pořád. A povedlo se to,” vysvětlovala maminka. Flandilovi teď bylo jasné, že musí Lea zastavit, i když zatím nevěděl jak. Jen tak mu může zabránit v dalším ubližování. Příští den si ve školce Flandílek hrál s kamarády na kapelu. Bubnovali na bubínky, hráli na kytaru a na piano.

Aktivita č. 5 – Kapela

Organizace: Ve skupinkách na koberci

Instrukce: Děti si vyberou z nabídky hudebních Orffových nástrojů. Společně si zazpíváme a zahrajeme známou lidovou píseň. (Konkrétní nástroje dle možností MŠ, konkrétní píseň dle výběru dětí/učitelky). – *Hudební činnost*

Text ke čtení: *Flandil si vybral trumpetu s mačkáčím balónkem na konci. Leo slyšel zvuky nástrojů a vydal se za nimi. Když přišel ke zvířátkům, všechna ztichla a čekala, co se bude dít.*

Organizace: Ve skupinkách (5–6 dětí)

Instrukce: Děti ve skupinkách dokončují příběh dle své fantazie a dosud získaných informací. – *Strategie předvídání.*

Text ke čtení: *Leo se rozhodl, že Flandilovi trumpetu vezme. „Promiň, Leo, ale teď si s ní hraju já,“ řekl rozhodně Flandil. Byl připravený, že se bude bránit. Leo na nic nečekal a strčil do šnečka. Ten upadl na zem. Rychle se ale zvedl a než mu Leo stihl trumpetu vzít, Flandil na ni skočil a dlouze a hlasitě zatroubil. Leovi přímo do obličeje. Leo se lekl a vyskočil do výšky. Flandil slezl z trumpetu a zakřičel, co nejsilněji dovedl: „Přestaň mi ubližovat! Já se tě nebojím! Když něco chceš, můžeš to říct.“*

Otázka: Jak se teď cítil Leo? Jak se cítíš ty, když na tebe někdo křičí? – *Strategie usuzování.*

Text ke čtení: *Leo nečekal, že se proti němu někdo postaví, a zacouval do třídy jako vystrašená kočička. Flandil se napřímil a vrátil se ke kamarádům. Ti stáli jako sochy a nevěřili, že tak maličkatý šneček právě zahnal velkého lva. Každý z nich si pomyslel, že když to dokáže malý šneček, může to dokázat kdokoli. A Flandil ani netušil, že svým kamarádům dodal odvalu, aby se také bránili, kdyby jim někdo chtěl ubližovat.*

REFLEXE

Organizace: V kruhu na zemi

Instrukce: Dětem pokládáme otázky: Jak jinak by se mohl příběh jmenovat? Je správné někomu ubližovat? Co uděláte, když vám někdo ubližuje? Vyber klíčové obrázky k textu (šnek, šnek s maminkou, lev, trumpetu, ustrašený lev + další navíc). Pomocí vybraných obrázků převyprávěj příběh. – *Strategie shrnování.*

Otázky po čtení: Proč byl Flandil smutný? Jak se cítila zvířátka, když jim Leo ubližoval? Kdo Flandilovi poradil, co by mohl udělat, aby Leo přestal ubližovat? Co Flandil udělal? – *Strategie shrnování.*

Návrhy na možné doplňující aktivity:

- Výtvarná činnost: Malování houbičkou – pocity Lea a Flandila agrese/smutek (děti používají barvy, které pro ně značí agresi, vztek, hněv/smutek, bezmoc – s nimi ťupou houbičkou na čtvrtku).
- Environmentální činnost: Hledání šneků/ šnečích ulit
- Výtvarná činnost: Malování na šnečí ulitu
- Grafomotorická činnost: Grafomotorické listy – spirála (šnečí ulita)
- Literární činnost: Prohlížení encyklopediích o zvířatech – zjišťujeme informace o šnečích a lvech
- Hudební činnost: Hra na kapelu
- Pohybová činnost: Pohybová hra: Na šneky (děti se plazí po místnosti a na bouchnutí bubínku se schovají do ulity (leh skrčmo)

Příloha 2 Lekce 2 – Dodržování pravidel

Postup činnosti:

EVOKACE

Aktivita č. 1 – Vytváření příběhu

Organizace: Ve skupinkách (5–6 dětí)

Instrukce: Dáme dětem k dispozici všechny ilustrace příběhu a děti samy ve skupinkách vytváří příběh. Poté si jednotlivé příběhy poslechneme. – *Strategie předvídání.*

UVĚDOMĚNÍ SI INFORMACÍ

Čtení textu: *Kdysi dávno, velice dávno, na světě ještě nebylo vůbec nic. Země byla docela prázdná, smutná, hnědá a úplně bez života. Nad ní zářila jasná modrá obloha a celé dny na ni svítilo sluníčko.*

Aktivita č. 2 – Prázdná, smutná zem

Organizace: V kruhu na zemi

Instrukce: Doprostřed kruhu umístíme hnědou látku, vedle ní sluníčko a mrak. – *Strategie vizualizace.*

Čtení textu: *Země byla tak prázdná, že bylo jednomu líto se na ni dívat. A obloha i sluníčko neměly žádné lepší podívání než na tu smutnou zem. Bylo jim neveselo a nudily se.*

Otázka: Ptáme se dětí: Zažili jste někdy nudu? Jak jste se cítili? – *Strategie propojování (dítě–text).*

Čtení textu: *Když už se nudily moc dlouho, všimla si obloha, že sluníčko je neustále nějaké nevrle. A sluníčko mělo zase dojem, že se obloha chová nějak nafoukaně. Jednou ráno, když sluníčko vyšlo a zpoza mráčku vykouklo na oblohu, vidělo, že se obloha dneska tváří zvlášť kysele.*

Aktivita č. 3 – Emoce

Instrukce: Zatvař se: kysele/vesele/překvapeně/smutně/šťastně/udiveně/...

Otázka: Proč se obloha může tvářit kysele? – *Strategie usuzování.*

Čtení textu: *Že by se chystala zapršet? „Dobré jitro,“ pozdravilo zdvořile sluníčko, jelikož mělo na paměti dobré vychování.*

Otázka: Jaké znáš pozdravy? Kdy je používáme? Komu říkáme dobrý den, komu ahoj? – *Strategie propojování (dítě– text).*

Aktivita č. 4 – Pohybová hra „Dobry den, pojd'te ven“

Organizace: Děti stojí v kruhu, jedno mimo kruh.

Instrukce: Děti stojí v kruhu, jedno dítě mimo kruh (hráč A). Hráč A si vybere jedno z dětí (hráč B), přistoupí k němu, zaklepe mu na rameno a řekne: „Dobry den, pojd'te ven.“ Hráč B se k němu otočí, podá mu ruku a řeknou si „Dobry den.“ V tu chvíli se hráč B rozběhne (na libovolnou stranu okolo kruhu) a hráč A běží na druhou stranu okolo kruhu. Vyhrává hráč, který jako první doběhne do místa, odkud vybíhali. Kdo prohrál, jde vybrat nového soupeře.
– *Pohybová činnost*

Čtení textu: *Obloha mrkla na sluníčko, elegantně si zakryla ústa krajkováným mráčkem, zašklebila se a odkašlala si. „Ehm, dobré,“ řekla trochu zvysoka. „To se musíte tvářit tak nepříjemně, když zdravíte svého jediného kolegu?“ zeptalo se sluníčko oblohy a zaškaredilo se. „Ale prosím vás,“ ohradila se obloha, „podívejte se na sebe! Kdybych nevěděla, že jste sluníčko a nic jiného kromě nás na světě není, pomyslela bych si, že musíte být bečka kyselého zelí! Vy jste, prosím, kyselost sama!“ „To si vyprošuji!“ dopálilo se sluníčko. „Já náhodou vůbec nejsem kyselé! Naopak – jsem zlatavé jako obilné klasy, kdyby ovšem nějaké existovaly. Ale vy jste celá taková...“ sluníčko se maličko zamyslelo, protože hledalo správné slovo. „Kousavá! Ano, kousavá a nepříjemná. Z těch vašich ocelových mraků aby jeden dostal husí kůži!“ „Husí kůži?“ procedila obloha skrz zuby. „Ve vašem případě snad husí paprsky.“ „Jenom mě nechytejte za slovíčko!“ rozzlobilo se sluníčko. „Ta vaše černá mračna koukají tak zkysle, že se z nich musí valit samé kyselé deště!“ To už se obloha opravdu rozčílila. Zamračila se tak, až se rozpršelo...*

Aktivita č. 5 – Déšť

Instrukce: Použijeme rozprašovač s vodou a postříkáme děti. Tím navodíme pocit deště. – *Strategie vizualizace.*

Čtení textu: ... a zatáhla za sluníčkem šedivý závěs z mraků. A bylo ticho.

Instrukce: Odmlčet se....

Otázka: Chovají se k sobě obloha s sluníčko hezky? Proč ne? – strategie hodnocení. Byl jsi i ty někdy na někoho ošklivý? Proč? Byl někdy na tebe někdo nepříjemný? Jak ses potom cítil? – Strategie propojování (dítě – text).

Čtení textu: Sluníčko sedělo ukryté v mracích a durdilo se. všechno kolem je takové smutné, nic se tu neděje a ještě ke všemu se s oblohou hádáme. To není dobré, říkalo si v duchu. Obloha také přemýšlela. Když z ní vypršela největší zlost, přišlo jí přece jen trochu líto, že byla na sluníčko ošklivá.

Otázka: Co poradíme sluníčku a obloze? Co by nyní měly udělat? – Strategie předvídání.

Čtení textu: Měly bychom držet spolu, mumlala si pro sebe, koneckonců jsme na světě docela samy. A tak roztáhla závěs z mraků a řekla sluníčku: „Promiňte, pane kolego. Dneska nějak nejsem ve své kůži a snadno se rozčilím. Omlouvám se.”

Otázka: Jaká kouzelná slůvka obloha použila? Umíš se také omluvit?

Čtení textu: Sluníčko se na oblohu usmálo: „Ale prosím vás, paní kolegyně. To já jsem dneska celé rozmrzelé. Už budeme kamarádi, ano?” A obloha se zaradovala a hned si se sluníčkem na to přátelství plácla.

Aktivita č. 6 – Kamarádké plácnutí

Organizace: V řadě

Instrukce: „A protože i my jsme tu všichni kamarádi a nechceme se hádat jako sluníčko s oblohou, plácne si.” Děti stojí v řadě a jde první, plácne si se všemi dětmi v řadě a zařadí se na konec. Poté jde druhý, třetí,... až se vystřídají všechny děti. – Pohybová hra.

Čtení textu: „A víte co?” navrhla sluníčku. „Odted'ka si budeme pomáhat a budeme dělat věci společně!” „To je ale báječný nápad!” odpovědělo sluníčko a hned přemýšlelo, jak by si s oblohou mohlo pomáhat.

Otázka: Jak by si mohly pomáhat? Napadá vás něco? – Strategie předvídání.

Čtení textu: *Na něco přišlo. „Podívejte, jak je ta zem smutná. Úplně bez života,“ řeklo. Obloha se podívala dolů a přikývla. Sluníčko mělo pravdu. „Kdybychom se společně pustily do díla, třeba to dokážeme zařídit tak, aby byla veselejší.“ A tak se daly do práce. Sluníčko vzalo část své jasné žluté barvy, obloha část své blankytně modré. A míchaly a míchaly, co jim síly stačily.*

Aktivita č. 7 – Míchání barev

Organizace: U stolečků

Instrukce: Připravíme pro děti tempery, štětce a čtvrtku. Na čtvrtku nanese každému trochu modré, červené a žluté barvy. Dáváme jim instrukce, které barvy mají smíchat. – *Strategie vizualizace.*

Modrá + žlutá = zelená

Červená + modrá = fialová

Žlutá + červená = oranžová

Čtení textu: *Z míchání vznikla nádherná zelená barva. Tu potom sluníčko s oblohou společně poslaly na zem. A země se zazelenala.*

Aktivita č. 8 – Zelená země

Organizace: V kruhu na koberci

Instrukce: Přes hnědou látku dáme zelenou látku. – *Strategie vizualizace.*

Čtení textu: *Vyrostla na ní tráva, keře, stromy, lesy a louky. V lesích a na loukách se objevila zvířata.*

Instrukce: Děti dotvářejí na látku život na zemi (z toho, co mají v MŠ k dispozici, dle knižní předlohy a vlastní fantazie). – *Strategie vizualizace.*

Čtení textu: *Země byla najednou plná života, krásná a veselá. Sluníčko s oblohou se radovaly, jaké mají krásné podívání. Je to prostě tak – když si dva pomohou, je všechno veselejší. Na obloze i na zemi.*

REFLEXE

Organizace: V kruhu na zemi

Instrukce: Dětem pokládáme otázky: Pomáhal jsi někdy někomu? Komu? S čím? Pomáhal někdy někdo tobě? Jak? S čím? Proč by si lidé měli pomáhat? Komu máme pomáhat? V příběhu zaznělo, že sluníčko mělo na paměti dobré vychování a pozdravilo oblohu. Co je to dobré vychování? Jak poznáme dobře vychovaného člověka? Dodržuje pravidla slušného chování? Jaká to jsou pravidla? K čemu slouží? Máte ve školce také nějaká pravidla? – *Strategie usuzování.*

Nápady na možné doplňující aktivity:

- Výtvarná aktivita: Společné vytváření školkových pravidel
- Dramatická činnost: V autobuse pouštíme sednout starší, pomáháme starším s nákupem, když někdo malý nedosáhne na hračku na polici, vyšší mu pomůže, pomáháme menším s oblékáním, radíme lidem s cestou,...
- Dramatická hra: Říkáme si hezké věci – co se ti líbí na druhých
- Literární činnost: Prohlížení atlasů
- Environmentální činnost: Vytváření země
- Environmentální činnost: Povídání o zeměkouli / vesmíru
- Environmentální činnost: Povídání o počasí
- Výtvarná činnost: Vytváření duhy

Příloha 3 Lekce 3 – Stolování

Postup činnosti:

EVOKACE

Aktivita č. 1 – Kouzelný sáček ukrývá pohádku

Organizace: V kruhu na zemi

Instrukce: Klíčové předměty z knihy umístíme do sáčku / pod látku (vidlička, nůž, lžíce, ubrousek, špagety, talíř, hrnec, vařečka, struhadlo, rajče). Předměty postupně vytahujeme, děti je pojmenovávají a přemýšlejí, o čem by mohl příběh být. – *Strategie vizualizace.*

Aktivita č. 2 – Plyšová opice

Instrukce: Nakonec ukážeme dětem plyšovou opici. Položíme jim otázku: Co je to za zvíře? Jak se asi jmenuje? Co v příběhu asi zažije? – *Strategie předvídání.*

UVĚDOMĚNÍ SI INFORMACÍ

Čtení textu: *Byla neděle a Pavlovi rodiče odjeli na nějakou svatbu. Buchta byl teda doma sám a rozhodl se, že taky sám uvaří oběd.*

Otázka: Mohou vařit děti samy? Proč ano / ne? Pomáháš někdy vařit mamince? Co jste společně uvařili? – *Strategie propojování (dítě – text).*

Čtení textu: *Ale jeho máma trvala na tom, že vařit smí, jenom když u toho budu i já, Emča. Prý jsem slušná holka a na ty kluky dám pozor. „Jo, slušná holka,“ poznamenal Tyčka. „Na Vánoce jsi zakopla o šnůru k elektrickým žárovkám a povalilas u nás doma celý vánoční stromek.“ „Hi, hi,“ smála se opice Skořice. „To musela být švanda!“ a hned si začala zpívat tu svou oblíbenou písničku, se kterou nám už, popravdě, hezky lezla na nervy:*

„Já jsem ta opice, opice Skořice, opice skořicová.

Takový kožíšek, jako má Skořice, žádná opice nemá.”

Velká švanda to nebyla – ten povalený vánoční strom. Uklízela jsem potom střepy asi dvě hodiny. Ale pro naši opici, která fakt umí být škodolibá, to bylo směšné. Dělal jsem, že jsem

její poznámku neslyšela. „Kluci, tak postavíme hrnec s vodou na vaření a pustíme se do přípravy omáčky na špagety,“ řekla jsem. „Ale nejdřív..“

Otázka: Co musí udělat, než půjdou vařit? – *Strategie usuzování.*

Čtení textu: „... si všichni umyjeme ruce.“ „Já nemusím,“ radovala se opice Skořice. „Protože já nemám ruce, ale pacičky!“

Otázka: Musí si i opice umýt pacičky, nebo nemusí? – *Strategie usuzování.*

Čtení textu: *Hned jsem opici taky hnala k umyvadlu. Vařit se přece musí s čistýma rukama.*

Aktivita č. 3 – Mytí rukou

Organizace: V umývárně u umyvadel

Instrukce: Všichni si jdeme důkladně umýt ruce mýdlem, tak jak je to správně – *Strategie vizualizace.*

Čtení textu: *Kluci byli připraveni pomáhat mi, ale věděla jsem, že by mi jenom překáželi. Tak jsem jim vymyslela práci.*

Aktivita č. 4 – Vymýšlíme práci pro Buchtu a pro Tyčku

Organizace: V prostoru herny

Otázka: Jakou práci by mohli kluci dělat? – *Strategie předvídání. Jednotlivé nápady dramaticky ztvárníme – Dramatická činnost.*

Čtení textu: „Buchto, ty vyhledej lžíce a vidličky, Tyčko, najdi papírové ubrousky, opičko, postarej se o slánku, o kečup – asi bude v ledničce.“

Aktivita č. 5 – Připravujeme příbory

Organizace: V kruhu na koberci

Instrukce: Každé z dětí najde lžíci, vidličku, nůž a papírové ubrousky. Vše si položí před sebe. – *Strategie vizualizace.*

Čtení textu: „Já bych chtěl taky vařit,“ připomněl Buchta. „Buchto, hned to bude. Až začne voda vřít, opatrně do ní vložíš tady ty špagety. A po chvílce, až se v té vodě budou dát ohnout, tak je promícháš.“ Tyčka položil na stůl příbor a opice Skořice jej začala po stole rozhazovat. „Co to děláš?“ zeptal se jí Tyčka. „Uklízím vidličky a lžice,“ chlubila se Skořice. Tyčka jí ukázal, jak to má dělat: „Lžice musí být vždy vpravo a vidlička vlevo. Kdybychom potřebovali i nože, taky musí být vpravo od talířů.“ „Vpravo, vlevo, vždyť je to úplně jedno,“ poznamenala opička. „To teda jedno není,“ řekla jsem. „Jak má být upraven stůl u jídla, tomu se říká stolování. Má přesná pravidla.“

Aktivita č. 6 – Vyrábíme prostírání

Organizace: U stolečků

Instrukce: Na čtvrtku nakreslíme obrys talíře, lžice, vidličky a nože. – *Výtvarná činnost. Prostírání můžeme zalaminovat a používat jako pomůcku při přípravě příborů i v následující dny.*

Čtení textu: „Ach kdybych tak uměla čarovat, hned bych ti to ukázala.“ Opička se podržela za uchem. Už jsme si všimli, že když přemýšlí, tak se vždycky takhle drbe. Byla jsem zvědavá, co zase vymyslí. „Já jsem přece pohádková,“ řekla Skořice. „Já si klidně můžu vyčarovat, co chci.“

Otázka: Co by sis vyčaroval ty, kdybys uměl kouzlit? – *Strategie propojování (dítě – text).* Co si asi vyčaruje opice? – *Strategie předvídání.* Znáš pohádku, ve které se kouzlí? – *Strategie propojování (text – text).*

Čtení textu: Tyčka se zasmál: „Tak to chci vidět, Skořice, jaké stolování vyčaruješ.“ „No... já bych nejraději prostřený stůl, jaký se vám lidem líbí...“ Najednou se ozval ten tichý vítr.

Aktivita č. 7 – Dechové cvičení

Organizace: V kruhu na koberci

Instrukce: Foukáme slabě / silně / krátce / dlouze/ přerušovaně/... – *Dechové cvičení.*

Čtení textu: *Vidličky a lžice začaly tančit nad stolem, kolem toho létaly papírové ubrusky jako motýli a opice Skořice přivřela oči, usmívala se na celé to bláznivé létání, jako by dirigovala. Když očka otevřela, tak tichý vítr ustal a hop! Na stole se najednou krásně*

uspořádaly lžíce i vidličky, vedle nich se moc hezky poskládaly papírové ubrousky. „Teda, Skořice, to byl parádní zázrak,“ řekla jsem. Ale hned jsem musela přiskočit k hrnci s vodou. „Buchto, voda se vaří, dáš tam špagety?“ Začalo teda velké vaření. Tyčka nakrájel nadrobno cibuli a rajčata, já vše dala na pánev s trochou rozpuštěného másla, zatím Tyčka šikovně nakrájel na kostičky voňavý špek a Buchta míchal ve vodě špagety, aby se nepřípekly u dna.

Aktivita č. 8 – Vaření

Organizace: V prostoru herny

Instrukce: Dramaticky předvádíme vaření. Učitel instruuje děti textem z knihy. – *Dramatická činnost.*

Čtení textu: Raz dva byla uvařená omáčka, měkké špagety kluci přelili přes cedník a ještě do nich vmíchali trochu olivového oleje, aby se nelepily. Sedali jsme si za stůl a Skořice samozřejmě seděla první, vzala do paciček vidličku a začala s ní šermovat: „Kde je jídlo!“ bouchala vidličkou o stůl.

Otázka: Chová se opice správně? Chováš se ty u stolu správně? – *Strategie hodnocení.* Co by měla dělat? – *Strategie usuzování.*

Čtení textu: „To nemá cenu, stále naši opičku vychovávat. Všechno jí to napíšeme.“ Už jsme si všichni z mísy uprostřed stolu dali na talíře špagety, z druhé mísy omáčku, ale Buchta ještě vyskočil. „Zapomněli jsme na...“

Otázka: Na co zapomněli? – *Strategie předvídání.*

Čtení textu: „... strouhaný sýr!“ Naštěstí ho měl připravený v ledničce. Když jsme si všichni popřáli Dobrou chuť, naše opička se už dávno cpala špagetami. No, to byl pohled. Několik kousků těstovin měla v puse, nasávala je a jako vysavačem je vytahovala z hromady špaget na talíři. „Skořice, kdo má to tvoje nasávání poslouchat?“ řekla jsem. Opička mi nemohla odpovědět, právě nasávala další špagetu. „Hele, Skořice, takhle se točí vidličkou na lžici a malý kopeček špaget si vložíš do tlamičky,“ poučoval ji Tyčka. Opička Tyčku poslechla, naložila si na vidličku hromadu špaget, vidličkou šikovně na lžici otáčela, vložila si to velikánské sousto do pusy a najednou všechno vyplivla zpátky do talíře.

Otázka: Proč Skořice jídlo vyplivla? Plive se jídlo zpátky do talíře? – *Strategie hodnocení.*

Čtení textu: „*Au, to bylo moc horký,*“ řekla a vyplázla jazyk. Řekla jsem: „*Teda, Tyčko, opravdu opičce všechno napíšeme. U stolu se chová nemožně.*“ Dobře jsme se najedli. Buchta ještě uvařil do konvice čaj a každému nalil šálek. Opice Skořice si hlasitě řihla: „*Tedy, dávno jsem se tahle bezvadně nenacpala,*“ řekla. Hned vyskočila a utíkala z kuchyně. „*Už mě to tady s vámi nebaví, jdu si hrát.*“ Já jsem vzala tužku a papír, a krasopisně jsem napsala pro naši opici poznámky. Buchta a Tyčka mi pomáhali, abych na nic, co jsme prožili u stolu, nezapomněla.

REFLEXE

Aktivita č. 9 po čtení – seznam pro opici Skořici

Organizace: Před tabulí

Instrukce: „Napíšeme opici Skořici poznámky, jak se slušně chovat u stolu?“ Děti přemýšlejí, co se z příběhu dozvěděly a říkají jednotlivé zásady slušného chování. Učitelka je napíše na tabuli. (Např. Před jídlem vždy umýt ruce; správná příprava příborů; ke stolu sedají nejprve starší; popřání dobré chuti; příbor bereme když je jídlo na stole, nehrajeme si s ním; jíme příborem; nepliveme jídlo; nekrkáme u stolu; utíráme si ústa ubrouskem; neutíkáme od stolu, odcházíme společně,...). – *Strategie shrnování.*

Návrhy na možné doplňující aktivity:

- Námětové hry: na obchod, na kuchaře, na restauraci, na kavárnu / čajovnu
- Společné vaření
- Návštěva obchodu
- Ochutnáváme různé potraviny – poznávání chutí
- Poznáváme čichem různé vůně
- Zapsané poznámky o slušném chování pro opici Skořici děti namalují piktogramy (individuálně nebo ve skupinách).
- Hudební činnost – její píseň
- Zdravé vs nezdravé potraviny
- Poznávání ovoce, zeleniny, surovin
- Doplňující otázky: Jaké je tvé nejoblíbenější jídlo? Umíš si prostřít stůl? Pomáháš s vařením?

Příloha 4 Lekce 4 – Zacházení s věcmi

Postup činnosti:

EVOKACE

Aktivita č. 1 – Neuklizené hračky

Instrukce: Po ranních volných hrách necháme všechny hračky v herně neuklizené. Otázka před čtením: Jak se asi neuklizené hračky cítí? Uklízíte si vždy poctivě své hračky?

Aktivita č. 2 – Klíčové obrázky

Organizace: V kruhu na koberci

Instrukce: Postupně odkrýváme 5 obrázků, které děti pojmenovávají (žlutá mašle, holka, kluk, dinosaur, neuklizené hračky). Děti přemýšlejí, jak by spolu obrázky mohly souviset a jakou budou hrát roli v příběhu. – *Strategie předvídání.*

UVĚDOMĚNÍ SI INFORMACÍ

Aktivita č. 3 – Navození usínání

Organizace: V leže na koberci

Instrukce: Uděláme ve třídě přítmí. Děti leží na zemi a mají zavřené oči.

Čtení textu: *Chrrr, pší, chrrr, pší, ozývalo se odkudsi z hromady peřin na Pavlíkově posteli. Jak může brácha tak klidně spát? Přemýšlela Johanka a přelétla smutným pohledem ve tmě tušené obrysy hraček.*

Aktivita č. 4 – Poznáš hračku?

Organizace: Vsedě na koberci

Instrukce: Děti hádají, o jaký předmět se jedná dle obrysu na obrázku. – *Strategie vizualizace.*

Čtení textu: *Byly rozházené po celém pokoji. „Tentokrát už je za něj uklízet nebude!“ rozhodla se. Trápilo ji to ale o poznání víc než Pavlíka. Aby bylo jasno, Pavlík nebyl zlý kluk. Byl jenom strašně nepořádný. Do každé hry se vrhal s nadšením. Jenže když ho nadšení opustilo, zůstávala autíčka nehybně ležet v cíli pod postelí, nepoužité legové kostky se*

závistivě povalovaly kolem perfektní vesmírné stanice a odštířky papírů se míchaly s bábovkovými drobkami hned vedle tajné mapy ostrova.

Aktivita č. 5 – Které hračky zůstaly neuklizené?

Organizace: Vsedě na koberci.

Instrukce: „Podívejte se kolem sebe. I tady leží na zemi velká spousta neuklizených hraček.“ Každé si vyberte jednu hračku a vemte si ji ruky.

Aktivita č. 6 – Co si říkají hračky?

Organizace: Vsedě na koberci

Instrukce: „Co si asi jednotlivé hračky říkají? Zkus mluvit za tu, kterou sis vybral.“ (Např. auto: „Vždy mám své místo v poličce mezi ostatními auty a teď se tu povaluji na střeše mezi vším tím nepořádkem. Proč mě asi děti neuklidily na své místo? A co ostatní auta? hledají mě?“) – *Dramatická činnost – vstup do role.*

Čtení textu: *Spánek se Johance vkrádal mezi poslední myšlenky: Dnešní bitva, to tedy bylo maso! A co to vyváděl s Rexem?! Proč mu asi...přitiskla k sobě svého medvídku Hnědouška a nakonec se i ona odevzdala noci.*

Aktivita č. 7 – odevzdáváme se noci

Organizace: Vleže na koberci

Instrukce: Pustíme klidnou / relaxační hudbu. „Položte se na kobec, zavřete oči a také se odevzdejte noci jako Johanka.“ Necháme děti přemýšlet nad informacemi z textu – *Strategie vizualizace.*

Čtení textu: *A pak se to stalo! „Vstávej, rychle!“ probudilo Johanku naléhavé volání. Za volánek noční košilky ji ze všech sil tahal medvídek Hnědoušek. „Co se děje?“ Odpověď na otázku už ale holčička nepotřebovala. To, co uviděla, sotva si protřela ospalá očka, ji ohromilo.*

Aktivita č. 8 – Pavlík u kůlu

Instrukce: Postavíme doprostřed kruhu panáčka – Pavlíka – přivázaného ke kůlu dle textu. –
Strategie vizualizace.

Instrukce: „Napadá vás nějaká otázka? Je vám něco nejasné?“ (Otázky si zapisujeme na papír) – strategie kladení otázek

Čtení textu: *V dálce uprostřed černo černé tmy ozáren reflektory největšího terénního auta byl u mučednického kůlu stříbrným řetízkem přivázán Pavlík! Kolem dokola divoče poskakovali indiáni. Buch, buch, buch!*

Aktivita č. 9 – Hudební doprovod k textu

Instrukce: Boucháme do bubínku. – *Strategie vizualizace.*

Čtení textu: *Země se otřásala pod údery obrovského bubnu a Johancino vystrašené srdíčko se přidalo ve stejném rytmu.*

Aktivita č. 10 – stejný rytmus

Organizace: Vestoje v kruhu

Instrukce: Děti opakují rytmus, který vyubnuje učitelka. Učitelka používá bubínek, děti rytmus vytleskají. Opakuje buď celá skupina dětí, nebo učitelka vybírá jednotlivé děti. –
Hudební činnost.

Čtení textu: *Na návrší z dřevěných kvádrů se objevil majestátní lev a pravil: „Tribunál vyslechne obžalobu. Kdo chce vznést obvinění, ať přistoupí.“ Reflektory ozářily ostře řezanou tvář poručíka Johna. Býval Pavlíkovým nejoblíbenějším průzkumníkem. Jenže pak nějakým nedopatřením přišel o ruku. „Tohle dítě je největší divoch ze všech divochů. Kvůli jeho lehkomyšlnosti jsem ztratil pravou ruku. Žádám důsledné potrestání.“ Ze tmy se ozvalo rozhořčené zašumění. Lev vznešeně pokýval hlavou a samozřejmým gestem vyzval dalšího řečníka. Ve světle reflektorů se tentokrát zjevilo aerodynamické tělo červené figurky. „Jsem tu za všechny své sestry. Bylo nás šestnáct. Čtyři červené, čtyři modré, čtyři žluté a čtyři zelené. Dnes je nás devět. Už nikdy si nezhrajeme naši milovanou hru Člověče, nezlob se. Poztrácel nás tenhle kluk!“ A zapíchl rozzlobený pohled přímo do vzpouzejících se Pavlíkových prsou. Johanka tichounce vzdychla. Pak její oči přivykly přítmi, zjistila, že figurka zdaleka nebyla posledním žalobcem. O slovo se nyní hlásily Pavlíkovy tepláky. Johanka se tomu vlastně ani*

nedivila. Tepláky věčně srolované někde v rohu, za křeslem nebo pod postelí s kolony prodřenými si určitě nějaké to obvinění najdou. Po teplácích přišlo na řadu auto na dálkové ovládání, nyní bez ovládání, plyšová beruška s utrhanými puntiky a devět upatlaných cédeček v zaměněných obalech.

Otázka: Uklízíte si důkladně všechny vaše věci? Stalo se vám někdy, že byste něco ztratily / zničily? – *Strategie propojování (já – text).*

Aktivita č. 11 – Obžaloba

Organizace: V kruhu na koberci

Instrukce: Každé dítě si vezme hračku, kterou si vybralo v předcházející aktivitě a zkusí za ni přednést soud před Pavlíkem. (Např. vyberu si auto: „Já jsem kdysi bývalo krásné, lesklé, čisté. Nyní, jak se mnou Pavlík neustále bourá a jezdí v bahně jsem celé poškrábané, pomačkané a špinavé. Navíc mi při posledním závodě upadlo kolo, protože Pavlík se mnou jezdil příliš rychle.“ – *Dramatická činnost.*

Čtení textu: *To nejhorší však mělo teprve přijít. Zástup rozhorlených stěžovatelů uzavíral ohromný tyranosaurus Rex. Johanka zděšením ani nedýchala.*

Aktivita č. 12 – Zatajený dech!

Instrukce: „Zkuste zatajit dech / nedýchat než napočítám do 3 / 5 / 7.“ – *Strategie vizualizace, dechové cvičení.*

Čtení textu: *„Vážení!“ promluvil Rex zvučným hlasem. „Sešli jsme se, abychom soudili nepořádného Pavlíka. Mohl bych vyprávět, jak jsem zůstal zavalený pod hromadou kostek, jak mě kvůli Pavlíkovi postupně přemohla trojice legáček, jak jsem byl zapomenutý v kočárku a musel spát vedle panenky Šušu. To vše je ale úplně nic proti tomu, co mě potkalo dneska.“*

Otázka: Co se mohlo Rexovi stát? Co ho tolik rozzlobilo? – *Strategie předvídání.*

Čtení textu: *Po těch slovech vystoupil ze stínu a pohled přítomných ulpěl na zářivě žluté mašli, kterou měl uvázanou pod krkem. Ze tmy se ozvalo pobouřené zašumění. Johanka věděla, že je zle. Rozhněvat si tyranosaura Rexe není žádná legrace. Poradní sbor dal hlavy dohromady. Pavlík si měl co nevidět vyslechnout rozsudek.*

Aktivita č. 13 – trest pro Pavlíka

Organizace: Ve skupinách

Instrukce: Děti sestaví poradní sbory / týmy a vymýšlejí trest pro Pavlíka. Každá skupina poté sdělí svůj rozsudek ostatním. – *Strategie předvídání.*

Čtení textu: *Johanka se rozhodla jednat. Rozběhla se na druhý konec postele. Proč mi to tak dlouho trvá? ptala se sama sebe, a teprve tehdy si uvědomila, že postel je dlouhá jako autobus! A ta výška! Zatočila se jí hlava. Jenže na omdlávání nebyl čas! „Hnědoušku, drž peřinu co nejpevněji,“ zavolala na svého věrného přítele. Obemkla okraj peřiny rukama i nohama, zavřela oči omámené závratí a odhodlaně se spustila k zemi. Dokázala to! A teď si musí pospíšet! Proplížila se kolem výběhu šelem, proběhla domem panenky Lili. Poté rozkutálela velký nafukovací míč a v jeho zákrytu doběhla až těsně za mučednický kůl. Měla štěstí. Nikdo si jí nevšiml. Všichni napjatě očekávali vynesení rozsudku. Johanka tiše sykla. „Neohlížej se!“ Zezadu přistoupila k překvapenému bratrovi a třesoucími se prsty rozvazovala jeden uzel za druhým. V tu chvíli se pozornost všech obrátila k mohutnému lvu, který oznámil: „Tribunál dospěl k rozhodnutí. Pavlík je nepořádný kluk. Už nehodláme na jeho nepořádnost dál doplácet. Každý chce někam patřit, každý chce mít nějaké pevné místo. Protože si nás Pavlík neváží, nebudeme dál jeho hračkami. Ještě dnes v noci Pavlíka opustíme.“ „Ne, prosím, ne!“ Pavlík padl na kolena a schoval hlavu do dlaní. Teprve teď si přítomní všimli, že zajatec už není přivázaný ke kůlu. Mnohem víc však překvapila Johanka, která vystoupila ze tmy. „Ne, prosím, to ne!“ připojila se k bráškovi a bradička se jí trásla rozrušením. „Byl by moc smutný!“ „Hohohó,“ zaburácel lev. „Jak se opovažuješ? Chopte se jí!“ „Ne!“ vykřikl kdosi.*

Otázka: Kdo by to mohl být? Co bude chtít ostatním říci? – *Strategie předvídání.*

Čtení textu: *Ze tmy se tentokrát vynořila krásná Lili. „Johance nesmíte ublížit. Je to moje nejlepší kamarádka!“ „Nejlepší kamarádka?!“ zpozorněl lev. „A tomu mám věřit?“ „A proč bys neměl?“ odpověděla Lili. „S kým trávíš všechny volné chvíle, komu svěřuješ svá nejtajnější přání, koho bereš na všechny výlety, kdo tě rozveselí, když ti není zrovna do zpěvu?“ „Kamarád,“ přispěchala se správnou odpovědí Johanka a vděčně objala Lili kolem útlého pasu. „Lili je moje kamarádka.“*

Otázka: Máš také nějakého kamaráda? Je pro tebe důležitý? Jak si s tebou hraje? – *Strategie propojování (dítě – text).*

Čtení textu: „A Pavlík... je taky můj kamarád!“ Dav zašuměl potřetí. Johanka odhodlaně pokračovala: „Vím, že není žádný svatoušek, že hračky občas někde zapomene. Nedělá to ale schválně. A určitě mi dáte za pravdu, že je s ním ohromná legrace a člověk se s ním nikdy nenudí. Tak třeba tady John. Jak si jistě vzpomíná, přišel o ruku v lítém boji s nemilosrdnými pytláky. Byla to nešťastná náhoda. Slon Bimbo je mu z celého srdce vděčný. Nebýt Johnovy oběti, Bimbo by tu s námi dneska nebyl. A figurky z Člověče, nezlob se? Náhodou se neztratily. Hrdě podpírají pilíř nejmodernější hvězdné základny, která zde kdy byla postavena. Pokud budou souhlasit,“ navrhla Johanka spěšně, „mohou být samozřejmě nahrazeny nepoužitými kostkami.“ Holčička přelétla pohledem zástup žalobců a nevzdávala se. „Tepláky. Ano, je pravda, že nejsou vždy pečlivě složené ve skříni,“ přiznala Johanka váhavě, „ale ať si také vzpomenou, co všechno už viděly a prožily. Zrovna dneska! Byly až na hřišti! Klouzačku sjely aspoň stokrát. A že mají díry na kolenou? To je přece památka na báječný den!“ Johance vzrušením tváře jen planuly.

Otázka: Jaká byla Johanka? Jaké měla vlastnosti? – *strategie usuzování. Chtěli byste také být stateční jako Johanka? – Strategie hodnocení.*

Čtení textu: „Ovládání auta jsem zapomněl na palandě, na horní palubě. Měl jsem tam důležitý úkol. Promiň, bouráku, dám to do pořádku.“ Konečně! Pavlík začal bojovat!

Otázka: Co by měl Pavlík udělat, aby mu hračky odpustily? – *Strategie usuzování.*

Čtení textu: Třesoucím se hlasem slíbil, že berušce vrátí puntíky – pirátská černá znamení. Céděčka vyčistí a vloží do příslušných obalů. I když vůbec nechápal, proč nechce být Bob a Bobek v obalu Kráska a zvíře a víla Amálka v Červeném traktúru. Přítomné hračky rozvázně pokyvovaly hlavami. Zdálo se, že už nejsou tak rozhorlené jako před chvílí. To dodalo Pavlíkovi odvalu před poslední, nejtěžší obhajobou.

Otázka: Komu by se měl ještě omluvit? Za co?

Čtení textu: Nevědomky se chytil Johanky za ruku, zhluboka se nadechl a řekl: „Milý Rexi...“ „Uááá, uááá!“ z tyranosaurových útrob se vydal příšerný řev. Slabším jedincům se podlomila kolena. Devět figurek ze hry Člověče, nezlob se se rozuteklo na všechny strany. To

jsem zvědavá, jestli to Člověče dáme ještě někdy dohromady, pomyslela si Johanka. „Nechceš mi rovnou říkat sladký Rexi?!“ zaburácel našťvaně ještěr. Pavlík se však tvářil směle a pokračoval pevným hlasem: „Rexi, moc se za tu mašli omlouvám. Víím, nebyl to nejšťastnější nápad, ale nech mě to, prosím, vysvětlit. Hrajeme si spolu každý den. Od rána do večera. V posledních dnech ses mi dokonce zjevoval i ve snu. Jenže si byl mnohem větší a mělš velikananánské zuby...“ Pavlík se odmlčel, potom tiše dodal: „Bál jsem se tě.“ „Chachacháá!“ zachechtal se Rex strašlivě. „Komu chceš tohle vykládat?!“ Pak si ale všiml, že jeho smích poslal do kolen i poručíka Johna, a rychle se pokusil o smířlivý úsměv. Vypadal sice, jako když spolkně citron, nicméně všichni přítomní jeho snahu ocenili obrovským uf! „Myslel jsem,“ pokračoval Pavlík, „že s mašli budeš vypadat přívětivěji. Nenapadlo mě, že by se tě to mohlo dotknout. Jestli dovolíš, sundám ti ji.“ Davem projela další vlna vzrušení. To je celý on, ztuhla Johanka, z jednoho maléru se dostal a hned se žene do dalšího. Pavlík byl totiž jedním skokem u ještěra. Všichni užasle pozorovali, jak hbitě šplhá po Rexově stehně, přidržuje se lesklých zelených šupin a už je na hřbetě! Balancuje jako provazochodec po vystouplé páteři a v dalším okamžiku sedí obrovskému zvířeti za krkem. Oběma rukama pevně sevře saténovou stuhu, nadskočí a svezě se dinosaurovi přímo pod tlamu otevřenou překvapením. Ohromení diváci s hlavami zvrácenými dozadu zírali na pošetilého chlapce, visícího vysoko nad nimi, držícího se saténové mašle. Pavlík ale věděl, co dělá. Bleskurychle přehmátl a uchopil konec stuhy. Ta se pod jeho vahou začala rozvazovat, snesla ho bezpečně až na zem jako žlutý výtah a pokorně se mu složila k nohám. „Bravo! Výborně!“ tleskal nadšený dav. „To bylo fascinující!“ Tak přesně pro tohle mám bráchu ráda, pomyslela si Johanka a spokojeně se otočila na druhý bok. Ale co to? Posadila se zprudka na posteli.

Instrukce: Roztáhnout žaluzie. – Strategie vizualizace.

Čtení textu: Pokoj byl zalitý ranním sluncem a zpod postele se ozýval šramot. To pod ní Pavlík zasouval poslední krabici s legem. Srovnané hračky se oddávaly sluneční lázni. Tyranosaurus Rex a majestátní lev – oba svýrazem naprosté spokojenosti – zaujímali čestné místo na horní polici. „Pavlíku, dneska v noci jsem...“ „Já víím,“ přisedl si Pavlík k sestře na kraj postele. „Děkuju.“ A pohladil Hnědouška v Johancině náruči.

REFLEXE

Organizace: V kruhu na zemi

Otázky po čtení: „Jak by se mohl příběh jmenovat? Zkuste vymyslete jeho název. Co jste se z příběhu naučily? Dokážete si představit, že i vaše hračky vás jednou v noci opustí? Jak by jste se cítily? Postavily jste se někdy za někoho jako Johanka za Pavlíka?“

Instrukce: Převyprávět příběh dle obrázků (které byly použity na začátku lekce). – *Strategie shrnování.*

Nápady na možné doplňující aktivity:

- Povídání si o nejoblíbenější hračce, co s ní kdo zažil
- Přinést si nejoblíbenější hračku do MŠ a ukázat ji kamarádům
- Důkladný úklid hraček ze všech koutů
- Naučit se vázat uzel / mašli
- Stavba pro proslov lva z dřevěných kostek
- Překážková dráha (jak Johanka šla osvobodit Pavlíka)

Příloha 5 Lekce 5 – Vztah k autoritě

Postup činnosti:

EVOKACE

Organizace: V kruhu na koberci

Instrukce: Přečteme si příběh o opičákovi, kterému říkají Zlobidlo. Ukážeme dětem obrázek opičáka.

Otázky před čtením: Proč mu tak říkají? Co si myslíš, že asi vyvádí, když mu říkají Zlobidlo? – *Strategie předvídání.* Učitelka si odpovědi zapisuje na papír / na tabuli.

Aktivizace: Chováš se i ty někdy k rodičům / paní učitelce / babičce a jiným dospělým nehezky? Co konkrétně by děti neměly dospělým dělat? Jak by se k nim měly chovat? – *Strategie hodnocení, usuzování.*

UVĚDOMĚNÍ SI INFORMACÍ

Čtení textu:

Opičák je tuze drzý,

rodiče to velmi mrzí.

Otázka: Co znamená být drzý? Je správné být drzý? – *Strategie usuzování.*

Mámu s tátou neposlouchá,

do všeho rád vztekle bouchá.

Hračky své si neuklízí,

raději si bere cizí.

Nepořádek dělá všude,

copak z něho jednou bude?

Zlobidlo mu říkají,

vůbec se s tím netají.

Otázka: Co jste se dozvěděli, že opičák dělá neslušného? – *Strategie shrnování.*

Ráno zlostně rámusí,

talíř rozbil na kusy.

Aktivita č. 1 – Rozbitý talíř

Organizace: V kruhu na zemi

Instrukce: Skládanku talíře rozsypeme na kusy

Zbyly po něm jenom střepy,

teď nad nimi v koutě dřepí.

Svědomí ho trochu hlodá,

Pak si řekne: „Žádná škoda!”

A jako všichni uličníci

už mete střepy pod lednici.

Trocha střepů se tam skryje

a v duchu se tomu směje.

Otázka: Udělal to správně? – *Strategie hodnocení* Co by měl udělat? Proč?– *Strategie usuzování.*

Když se máma domů vrátí,

ostrá bolest ji hned sklátí.

Otázka: Co by se mamince mohlo stát? Proč? – *Strategie usuzování.*

Sama ani netušila,

jak si nožku poranila.

Ptá se syna – neví zdali,

kde se tady střepy vzaly?

Uhodila na kluka,

ten však všechno zatlouká.

Otázka: Je správné lhát? Proč se nemá lhát? – *Strategie hodnocení.*

V poledne se domů žene,

botičky má zablácené.

Sedá si za plný stůl,

aniž by se doma zul.

Otázka: Co měl opičák udělat po příchodu domů? (Pozdravit, zout si boty, umýt si ruce). – *Strategie usuzování.*

Všude nechal šlápoty,

jsou s ním samé trampoty.

Aktivita č. 2 – Šlápoty

Organizace: U stolečků

Instrukce: Otisky nohou na velký papír. Do vhodných nádob připravíme barvy – více barev, aby si děti mohly vybrat. Dítě si namočí chodidla v barvě a projde se po připraveném papíru (ústrižek z role papíru). Nohy si následně umyjí. – *Výtvarná činnost, strategie vizualizace.*

Maminka jen ruce spíná,

Instrukce: Sepnout ruce

že je kolem samá špína.

Všude velké dopuštění

a to ještě všechno není.

Otázka: Co by mohl opičák ještě udělat? – *Strategie předvídání.*

Doma sebral připínáčky

a vysypal je do zatačky.

Když táta z práce domů jel,

velikou to smůlu měl.

Otázka: Co se tatínkovi asi mohlo stát? – *Strategie předvídání.*

O připínáček kolo píchl,

smutný byl a těžce vzdychl.

Je to k vzteku, je to k pláči,

teď prázdné kolo domů tlačí.

A kousíček opodál,

opičák se tomu smál,

až za břicho se popadal.

Aktivita č. 3 – Hihi, haha!

Organizace: V kruhu na koberci

Instrukce: Zkus se co nejvíc zasmát – udělej: co nejširší úsměv, co nejhlasitější smích,...

Zlobí pořád bez přestání,

při jídle i při koupání.

Otázka: Jak by mohl zlobit při jídle? Co by mohl vyvádět při koupání?

Tatínek je nahněvaný,

že zas vodu lije z vany.

V tom uklouzl – k zemi padá, naražená má teď záda.

Aktivita č. 4 – Bolest

Organizace: Volně v prostoru herny

Instrukce: „Předved', jak tatínka bolí naražená záda” – *Dramatická činnost*. Co si ještě mohl narazit? Předváděj, jak bolí další naražené části těla.

Tohle věru nečekal, nazlobeně rychle vstal.

Instrukce: Rychle vstát

Nahlas křikl: „Tak už dost!

Velikou mám na tě zlost!

Ať tenhleten nezbeda

už pomoc u nás nehledá!”

Instrukce: Odmlčet se...

Aktivita č. 5 – Jak se cítí opičák?

Organizace: Děti sedí v kruhu, dítě v roli na židli

Instrukce: Připravíme židli pro opičáka. Dítě, které bude chtít vstoupit do role opičáka, se posadí na židli a řekne, co si asi opičák teď myslí, jak se cítí, nad čím přemýšlí... –
Dramatická činnost, vstup do role.

Trpělivost s ním už ztrácí,

stejnou mincí mu oplácí.

Máma už ho nehladí,

táta s ničím neradí.

Teď je mu to asi líto.

byl však drzý – patří mu to!

Přišla za ním želva stará,

hned mu radí, hned ho kárá.

Otázka: Co mu asi želva mohla poradit?

„Jen se trochu zamysli,

jaké dělals' nesmysly.

Otázka: Vzpomenete si, co neslušného opičák dělal?

Měl by sis už pamatovat,

že se musíš lépe chovat.”

Teď se stydí za své chyby,

že už bude lepší, všem rád slíbí.

Sám se mámě nabízí,

pokoj svůj si uklízí.

Otázka: Udělalo by mamince radost, kdyby sis sám uklidil pokoj? Jak bys ji ještě mohl pomáhat / potěšit?

Snad mu brzy odpustí

všechny jeho neřesti.

REFLEXE

Organizace: V kruhu na koberci

Otázka: Choval se opičák slušně? Ke komu se nechoval slušně? – strategie shrnování. Co opičák v příběhu vyváděl? (Učitelka porovnává s nápady dětí z fáze evokace).

Jak bychom se měli chovat ke starším / dospělým? – *Strategie usuzování.*

Aktivita č. 6 po čtení – Jak se chovat ke starším?

Organizace: V prostoru herny

Instrukce: S dětmi dramaticky ztvárňujeme činnosti, ve kterých se učí slušnému chování ve vztahu ke starším. – *Dramatická činnost.*

1. V autobuse

Příprava činnosti: Ze židlí vytvoříme v prostoru herny sedadla autobusu (pro řidiče a cestující). Rozdělíme dětem role (řidič, cestující dítě, dospělý, těhotná žena, žena s miminkem v náručí, maminka s kočárkem, babička, dědeček). Každou z rolí označíme (např. řidič – dáme do ruky kroužek, těhotná žena – strčíme overball pod tričko, babička – uvážeme na hlavu šátek, dědeček, dostane do ruky hůl atp.). Děti, které roli nedostanou jsou diváky. Dětem autobus popíšeme (zde je místo pro pana řidiče, zde jsou přední dveře, zde jsou zadní dveře, tady je místo pro kočárek).

Nákres přípravy autobusu:

Průběh činnosti:

První fáze hry: Děti na slušné chování neupozorňujeme a sledujeme, zda jednají dle pravidel slušného chování.

Učitelka je moderátorem hry. Slovně hru řídí. Někteří cestující již sedí v autobuse. „Pozor, autobus už přijíždí na zastávku, dveře se otevírají. Nastupujeme. Autobus odjíždí. A autobus opět zastavuje na zastávce U třešňové aleje. Vystupujeme atd.”

Druhá fáze hry: S dětmi si povídáme, zda se při hraní scénky chovaly dle pravidel slušného chování.

Otázky: Co musíte udělat, když nastupujete do autobusu? Kdo má přednost – ti co nastupují, nebo ti co vystupují? Koho byste měly pustit sednout? Co máte udělat, když vidíte, že někdo potřebuje nastoupit s kočárkem? Co musíte udělat, když se chcete posadit vedle někoho? Jak se máte v autobuse chovat?

Scénku opakujeme a dbáme na dodržování pravidel slušného chování.

2. Pomoc s taškami, sbírání rozsypaných věcí a otevření dveří

Příprava činnosti: 4–6 tašek (papírových, igelitových) s věcmi (čímkoli je naplnit)

Průběh činnosti:

První fáze hry: Děti na slušné chování neupozorňujeme a sledujeme, zda jednají dle pravidel slušného chování.

Učitelka nese v rukou 4–6 tašek s věcmi. Tašky jsou těžké a nemůže je unést. Dojde ke dveřím s snaží se je otevřít a nejde to. Tašky upustí na zem a ty se vysypou. Nakonec se jí to podaří. Poté ji nejdou dveře zavřít. Nakonec se jí to povede a odchází.

Druhá fáze hry: S dětmi si povídáme, zda se při hraní scénky chovali dle pravidel slušného chování.

Otázky: Bylo vaše chování správné? Co jste měly udělat, když vidíte někoho, kdo nese těžké věci? Co máte udělat, když má plné ruce a potřebuje otevřít dveře? Co máte udělat, když někomu upadne něco na zem? Co máte udělat, když dveřmi projde?

Scénku opakujeme a dbáme na dodržování pravidel slušného chování.

Návrhy na možné doplňující aktivity:

- Skládání rozbitého talíře – předmatematická činnost (celek a jeho části)
- Námětová hra „Na lékaře“ – zavázaná noha, ruka, hlava
- Návštěva ZOO – environmentální činnost
- Literární činnost – prohlížení encyklopedií o zvířatech
- Pohybová hra „pohyby zvířat“ – lokomoční činnosti
- Překážková dráha – opičí dráha
- Šplhání po laně, lezení po laně – opice
- Relaxační činnost: „vybírání blech z kožichu“ – masáž zad

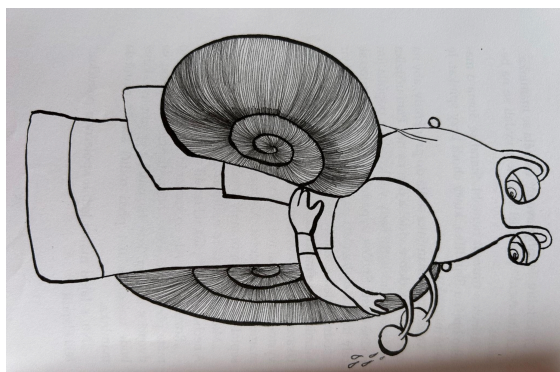
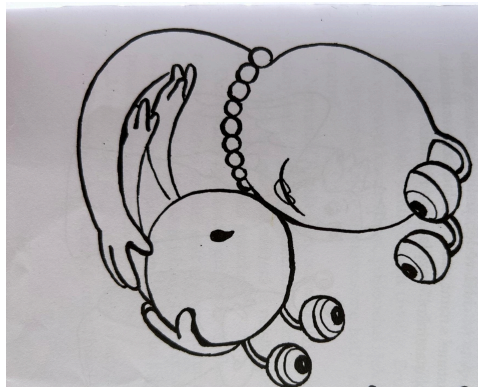
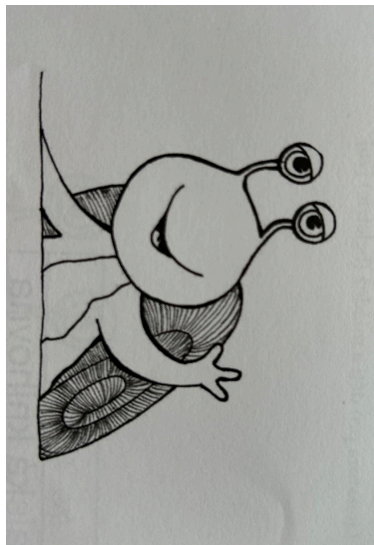
- Jazyková činnost: zvířata a jejich mláďata
- Pexeso se zvířaty – společenská hra
- Zvukové pexeso – zvuky zvířat (sluchová hra)

Příloha 6 Obálka knihy Flandil ve školce k lekci 1

Vlastní fotografie obálky knihy Flandil ve školce

Příloha 7 Klíčová slova k lekcí 1 – Vztahy mezi dětmi

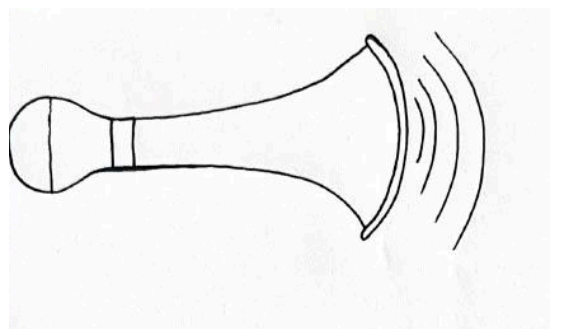
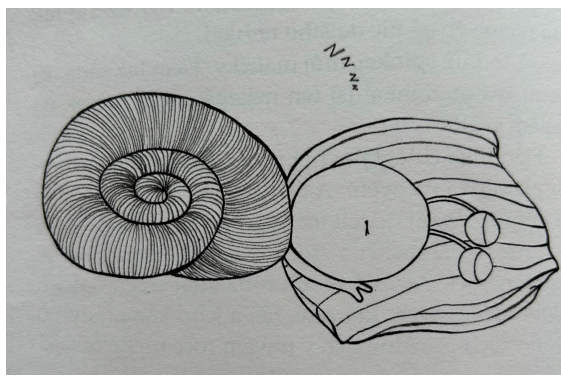
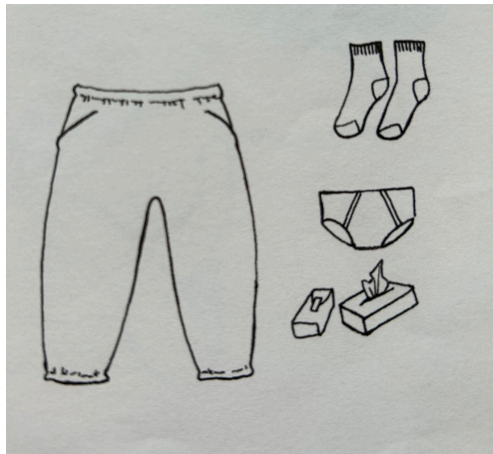

Foto vlastní z knihy Flandil ve školce, trumpeta vlastní obrázek

**Příloha 8 Ilustrace z knihy Draka je lepší pozdravit aneb o etiketě k lekci 2 –
Dodržování pravidel**

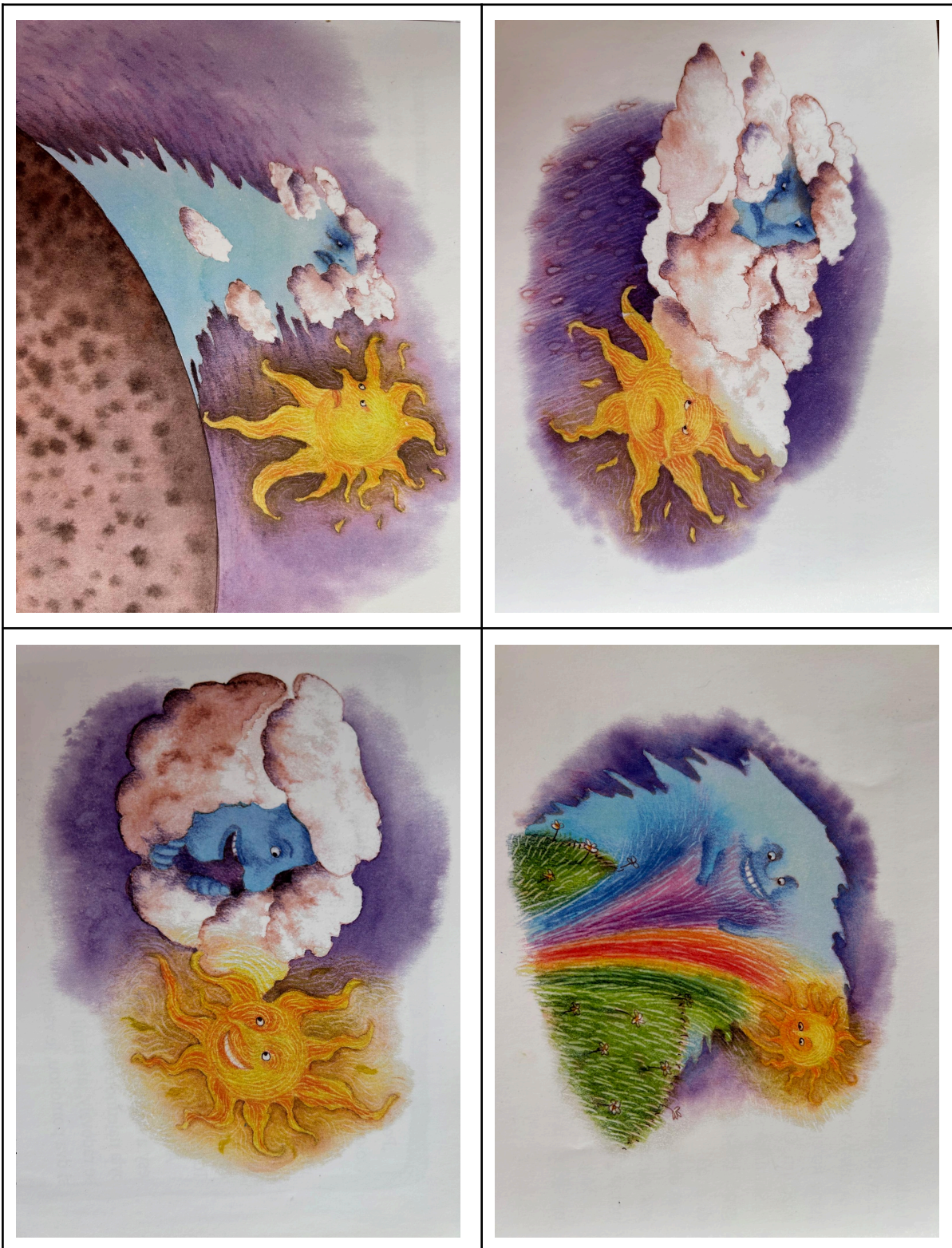
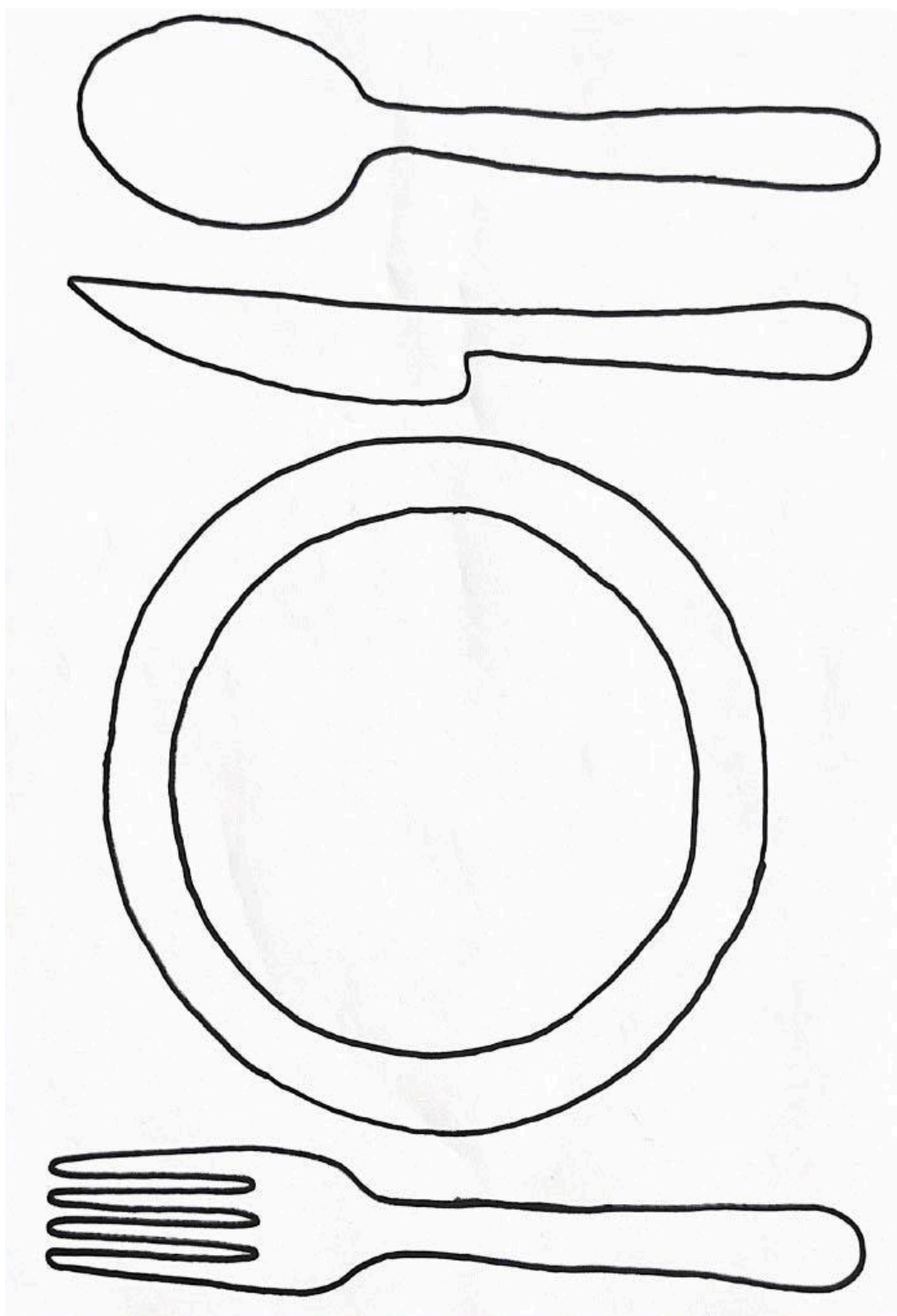

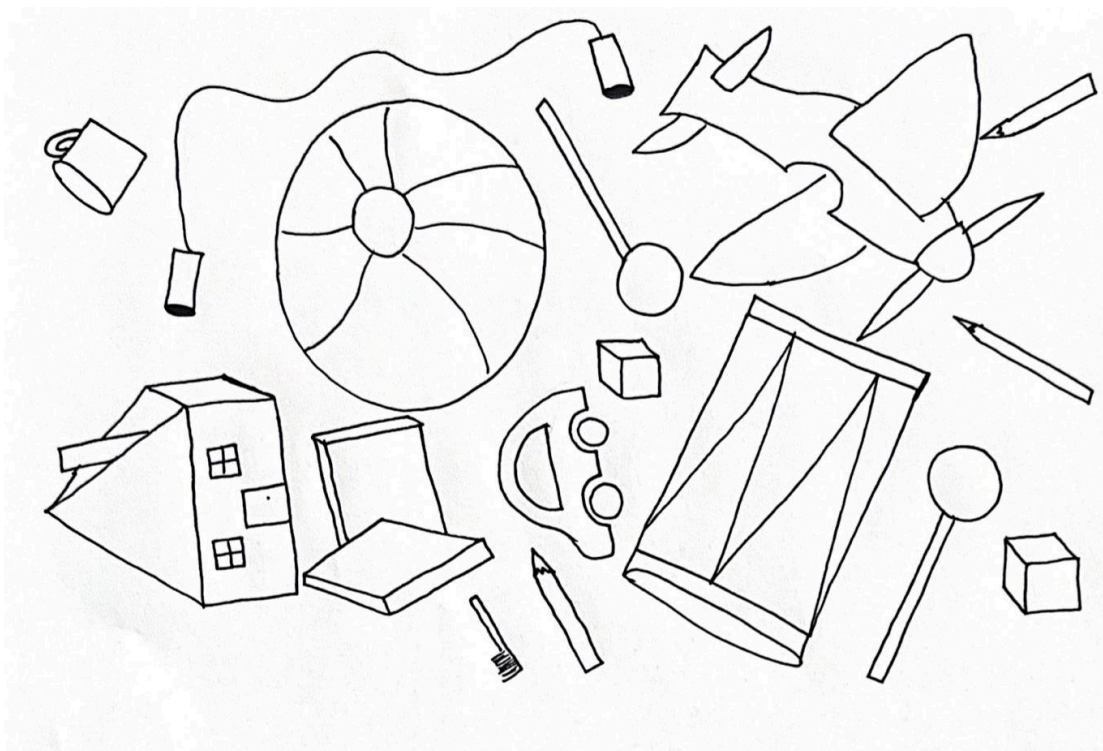
Foto vlastní z knihy Draka je lepší pozdravit aneb o etiketě

Příloha 9 Šablony k lekci 3 – Stolování

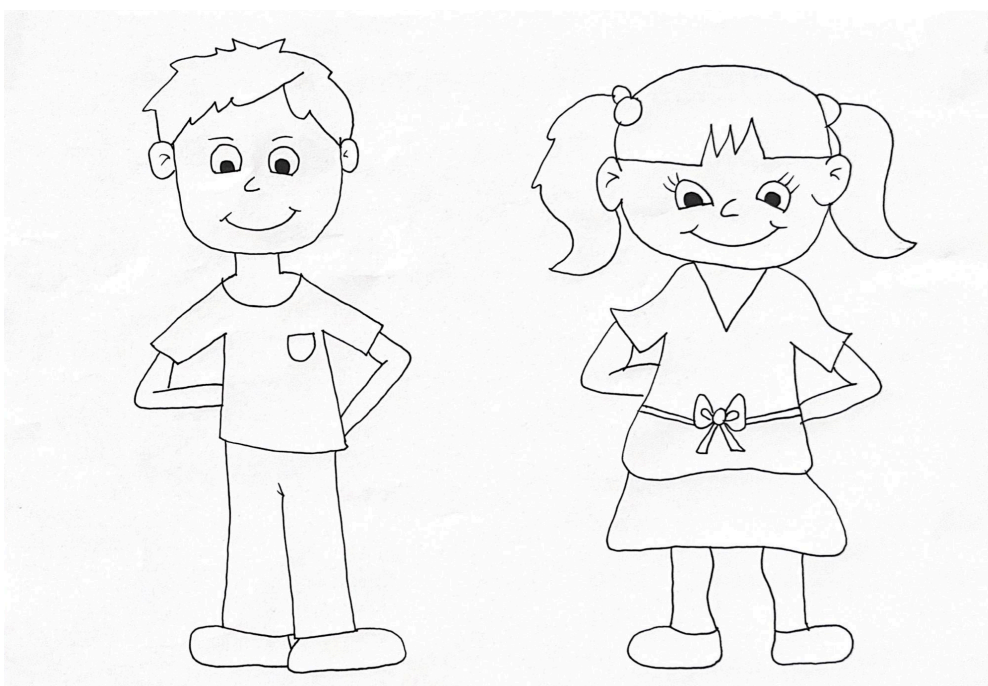

Vlastní obrázek

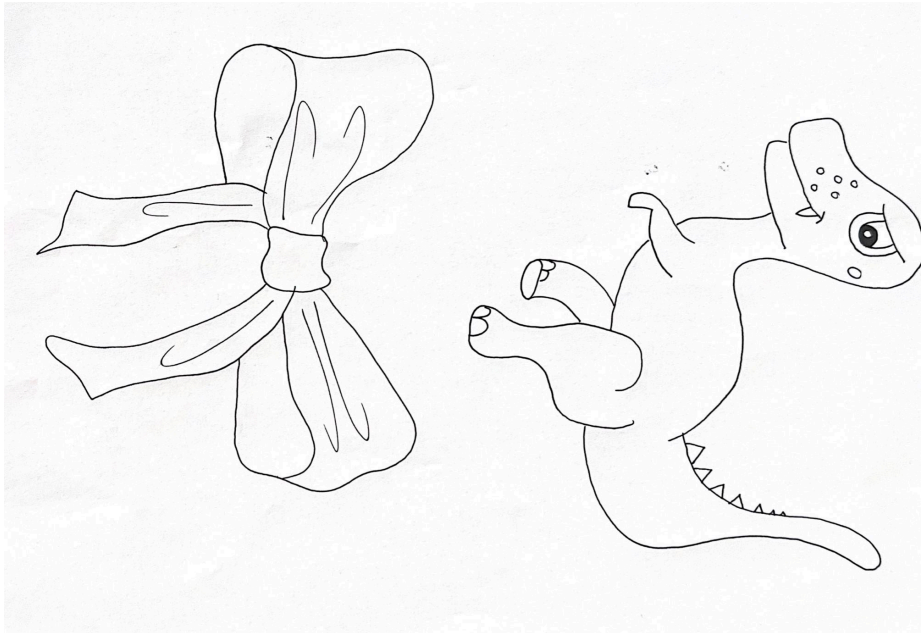
Příloha 10 Klíčová slova k lekcí 4 – Zacházení s věcmi

Vlastní obrázek

Vlastní obrázek

Vlastní obrázek

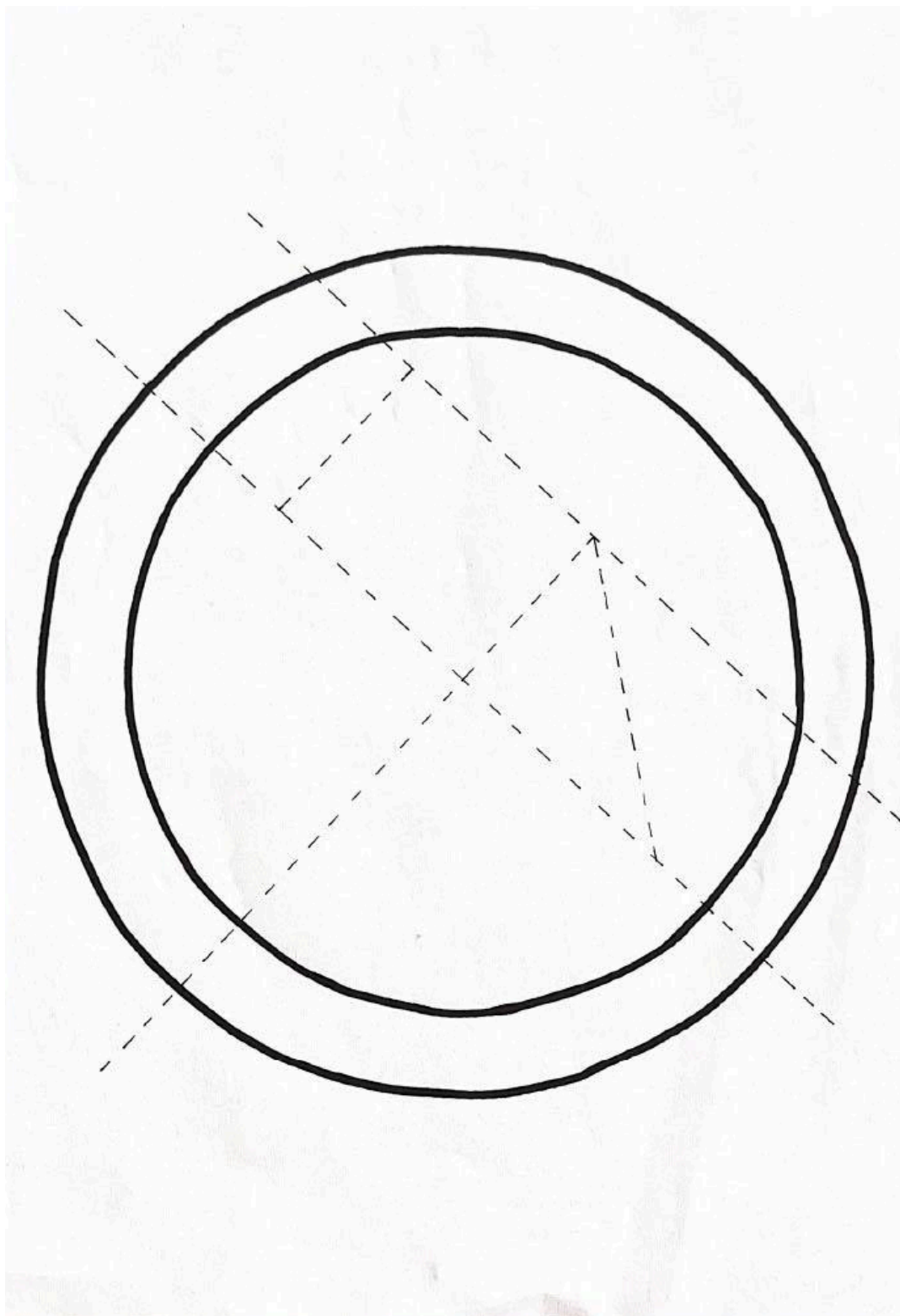
Příloha 11 Obrázek opičáka k lekci 5 – Vztah k autoritě

Dostupné z:

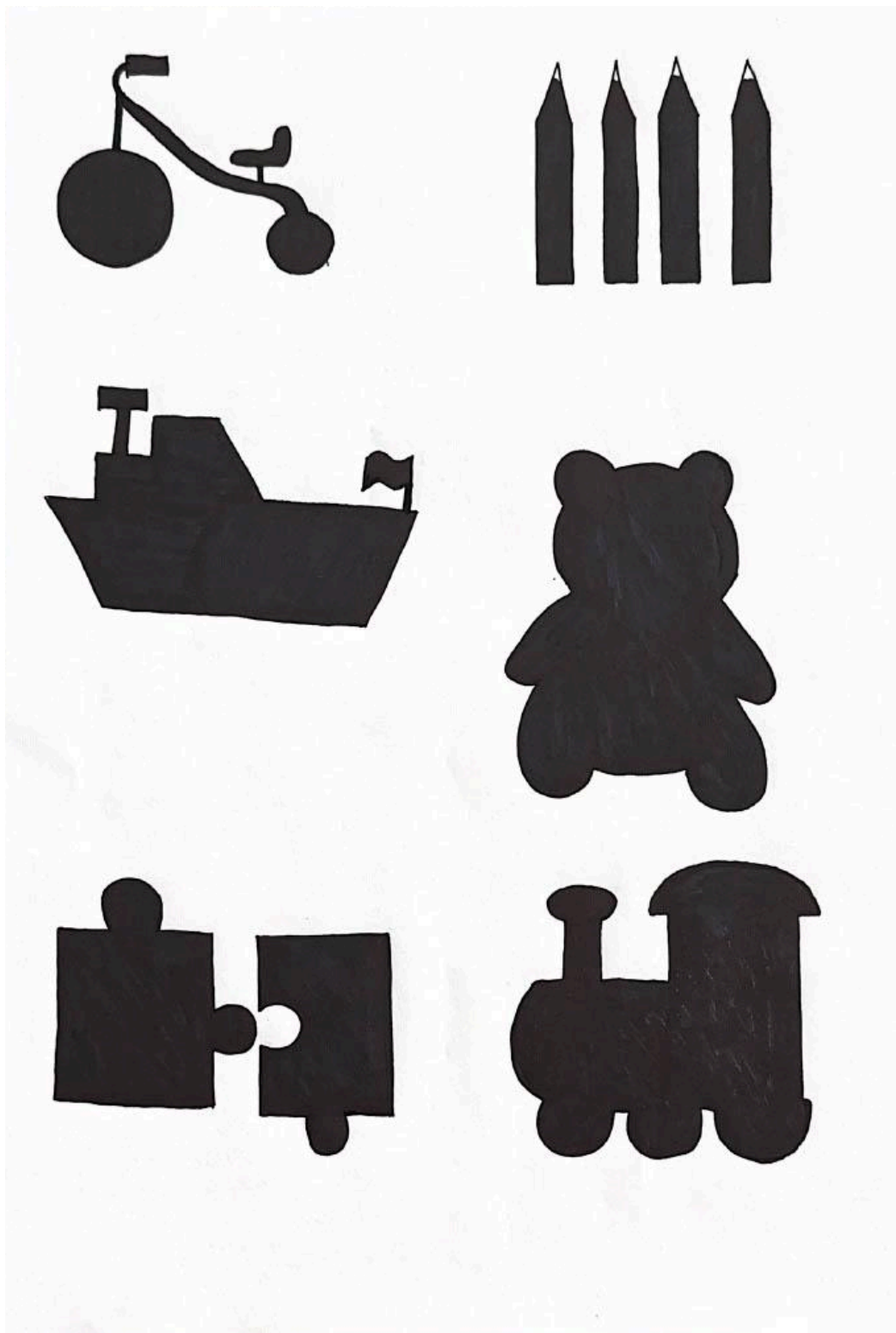
<https://www.edika.cz/tituly/33123053/divadelko-se-zviratky-v-zoo/#productInfos>

Příloha 12 Skládanka rozbitého talíře k lekcí 5 – Vztah k autoritě

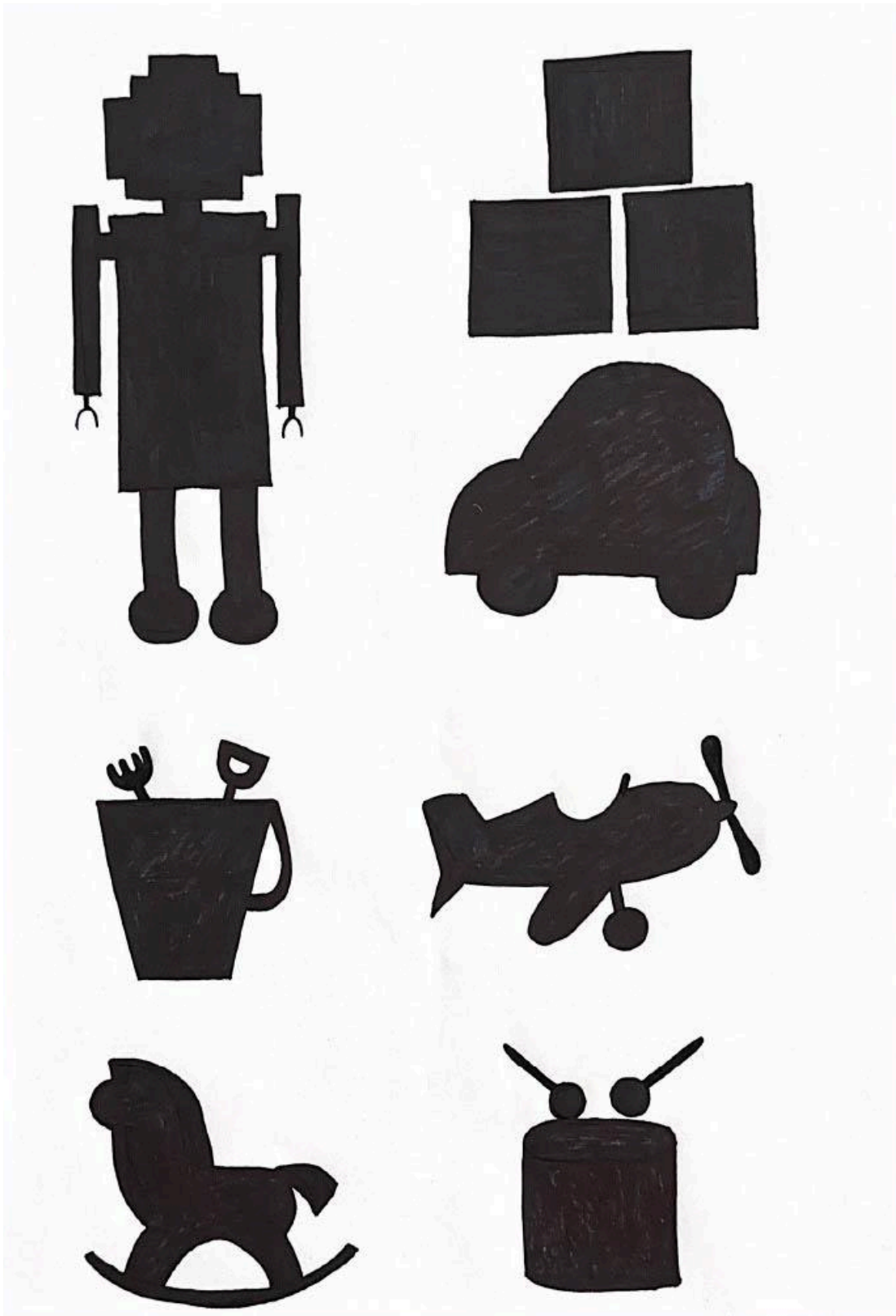

Vlastní obrázek

Příloha 13 Obrisy hraček k lekci 4 – Zacházení s věcmi

Vlastní obrázek

Vlastní obrázek

Vlastní obrázek

Příloha 14 Zpětná vazba k metodickému materiálu Seznamování dětí se společenským chováním pomocí literárních děl

Sekce 1

Zpětná vazba k metodickému materiálu

Seznamování dětí se společenským chováním pomocí literárních děl

Formulář k lekci 5 - Vztah k autoritě

Sekce 2

Hodnocení knih a příběhů vybraných k jednotlivým lekcím

Byla (dle vašeho názoru) vhodně zvolena kniha?

- Ano
- Ne

Byla pro vás kniha:

- Známa
- Neznámá

Jak hodnotíte knihu?

- Zajímavá
- Čtivá
- Poutavá
- Zajímavý námět
- Hezké ilustrace
- Dobře zvolený jazyk
- Přehledná
- Nazajímavá
- Nesrozumitelná
- Nepřehledná
- Nehezké ilustrace
- Jiná...

Jak hodnotíte ilustrace?

1 Velmi povedené - 5 Nepovedené

Byl (dle vašeho názoru) vhodně zvolen příběh?

- Ano
- Ne

Jak hodnotíte příběh?

1 Výborný - 5 Velmi špatný

Shrnuje příběh téma lekce?

- Ano
- Ne
- Jiná...

Jak hodnotíte délka příběhu?

1 Příliš dlouhý - 5 Příliš krátký

Je příběh vhodný pro danou věkovou skupinu?

- Ano
- Ne
- Jiná...

Doporučila byste knihu kolegyním?

- Ano
- Ne
- Jiná...

Proč?

- Text dlouhé odpovědi

Pracovala byste i s jiným příběhem z knihy?

- Ano
- Ne
- Nevím
- Jiná...

Zaujala vás kniha?

- Ano
- Ne
- Jiná...

Pracovalo se vám s ní dobře/špatně?

1 Dobře - 5 Špatně

Sekce 3

Hodnocení příprav jednotlivých lekcí

Jak hodnotíte přípravu?

1 Velmi povedená - 5 Naprosto nevyhovující

Byla pro Vás příprava srozumitelná a jasná?

- Ano
- Ne
- Jiná...

Bylo něco, co jste v přípravě postrádala?

- Text dlouhé odpovědi

Bylo v přípravě něco, čemu jste nerozuměla?

- Text dlouhé odpovědi

Sekce 4

Navazující činnosti

Pokračovala jste v lekci návaznými činnostmi?

- Ano
- Ne

Pokud jste pokračovala v lekci návaznými činnostmi uveďte, prosím, kterými konkrétně

- Čerpala jsem z nabídky navazujících činností
- Vymyslela jsem si vlastní navazující činnosti
- Jiná...

Všimla jste si, že by děti spontánně pokračovaly činnostmi navazujícími na téma?

- Ano
- Ne

Opakovaly děti činnosti z lekce ve spontánních hrách?

- Ano
- Ne

Vyprávěly si děti po skončení lekce o příběhu?

- Ano
- Ne

Chtěly si děti prohlížet knihu, kterou jste využila k lekci?

- Ano
- Ne

Sekce 5

Vliv vzdělávacích lekcí na chování dětí

Chovaly se děti po skončení lekce a v dalších dnech více podle pravidel slušného chování?

- Ano
- Jen některé děti

Všímalý si děti více porušování společenského chování jinými dětmi?

- Ano
- Ne

Upozorňovaly na nevhodné chování učitele, nebo se situaci snažily vyřešit samy?

- Upozorňovaly učitele
- Snažily se vyřešit situaci samy
- Kombinace obou možností
- Děti na nevhodné chování neupozorňovaly učitele
- Děti se nesnažily vyřešit situaci samy

Sekce 6

Cíle, dílčí cíle a očekávané výstupy

Byly cíle, dílčí cíle a očekávané výstupy vhodně zvolené?

- Ano
- Ne
- Jiná...

Byly cíle, dílčí cíle a očekávané výstupy zvoleny adekvátně k věku dětí?

- Ano
- Ne

Jiná...

Byly cíle, dílčí cíle a očekávané výstupy zvoleny adekvátně ke zvoleným činnostem?

Ano

Ne

Jiná...

Byly naplněny stanovené cíle, dílčí cíle a očekávané výstupy?

Ano

Ne

Jiná...

Sekce 7

Metody činností

Byly zvoleny vhodné metody k činnosti?

Ano

Ne

Jiná...

Jak se vám s metodami pracovalo?

1 Velmi dobře - 5 Velmi špatně

Znáte použité metody?

Ano

Ne

Pouze některé

Jiná...

Používáte tyto metody při své práci?

Ano

Ne

Jiná...

Budete tyto metody používat?

Ano

Ne

Jiná...

Jak na metody reagovaly děti?

1 Velmi dobře - 5 Velmi špatně

Sekce 8

Jak probíhala realizace vzdělávací lekce

Vyhovovala vám organizace v průběhu lekcí?

Ano

Ne

Jiná...

Bylo pro vás náročné lekci zrealizovat?

Ano

- Ne
- Jiná...

Jak hodnotíte pomůcky pro realizaci vzdělávacích lekcí?

- Náročná jejich příprava
- Snadná jejich příprava
- Vhodné
- Nevhodné
- Zajímavé
- Nezajímavé
- Tradiční
- Netradiční
- Jiná...

Co se vám na lekci líbilo?

- Text dlouhé odpovědi

Co vás na lekci nejvíce zaujalo?

- Text dlouhé odpovědi

Byla pro děti lekce zajímavá?

- Ano
- Ne
- Jiná...

Byly děti při lekci soustředěné?

- Ano
- Ne
- Jiná...

Líbil se dětem příběh?

- Ano
- Ne
- Jiná...

Byla lekce pro děti zábavná?

- Ano
- Ne
- Jiná...

Co se dětem na lekci líbilo nejvíce?

- Text dlouhé odpovědi

Byly pro děti aktivity zajímavé?

- Ano
- Ne
- Jiná...

Jak hodnotíte celkové zpracování lekce?

1 Velmi zdařilá - 5 Velmi nezdařilá

Sekce 9

Co je důležité pro realizaci lekce?

Co je důležité pro realizaci lekce?

- Znat příběh předem
- Připravit pomůcky
- Nastínit téma
- Znat dobře skupinu dětí
- Důkladně si nastudovat přípravu
- Jiná...

Jak jste se musela na lekci připravit?

- Text dlouhé odpovědi

Sekce 10

Nápady na zefektivnění vzdělávací lekce

Máte nějaké nápady na zefektivnění vzdělávací lekce?

- Text dlouhé odpovědi

Změnily byste něco?

- Text dlouhé odpovědi

Sekce 11

Další komentáře

Napadá Vás cokoli dalšího, co byste chtěla zmínit? (libovolný komentář)

- Text dlouhé odpovědi

Sekce 12

Zpětná vazba k práci se čtenářskými strategiemi

Tyto otázky zjišťují informace o práci se čtenářskými strategiemi

Rozvíjíte pravidelně čtenářské strategie u dětí při řízení činnosti v MŠ?

- Ano
- Ne
- Jiná...

Jak se vám se čtenářskými strategiemi pracovalo?

1 Velmi dobře - 5 Velmi špatně

Věděla jste, jak se čtenářskými strategiemi pracovat?

- Ano
- U některých jsem si nebyla jistá
- Ne
- Jiná...

Jak na čtenářské strategie reagovaly děti?

- Byly při čtení textu více pozorné
- Čtenému textu lépe porozuměly
- Byly více vtaženy do děje

Více o příběhu přemýšlely

Jiná...

Budete se čtenářskými strategiemi pracovat dál/i na dále?

Ano

Jiná...

Proč? (Zdůvodněte svoji předchozí odpověď)

- Text dlouhé odpovědi

Příloha 15 Informovaný souhlas

INFORMOVANÝ SOUHLAS

Pro výzkumný projekt: Diplomová práce – Rozvoj společenského chování u dětí předškolního věku prostřednictvím literárních děl

Období realizace: září – říjen 2023

Autor projektu: Bc. Tereza Kubátová

Řešitelé projektu:

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

obracím se na Vás s žádostí realizovat ve Vaší mateřské škole výzkumný projekt, jehož cílem je seznámit děti předškolního věku s pravidly slušného chování prostřednictvím literárních děl. Na základě výsledků dotazníkového šetření, během kterého byly zjištěny nejčastější problémy v oblasti slušného chování dětí předškolního věku, bylo navrženo 5 vzdělávacích lekcí, které prostřednictvím literárních děl zprostředkovávají dětem nejčastější problémy. Lekce jsou určeny dětem ve věku 5–6/7 let. Řešitel projektu během uvedeného časového období zrealizuje s dětmi 5 lekcí podá autorce metodického materiálu zpětnou vazbu formou písemného komentáře do formuláře. Všichni zúčastnění (instituce, pedagog ověřující materiál, reakce dětí) budou prezentováni v diplomové práci anonymně a veškeré informace potřebné pro výzkumný projekt budou sloužit pouze ke studijním a vědeckým účelům. Z účasti na výzkumném projektu pro Vás nevyplývají žádná rizika. Pokud s účastí na výzkumném projektu souhlasíte, podepište níže uvedené prohlášení.

Prohlášení

a. Potvrzuji, že jsem si přečetl/a tento informovaný souhlas týkající se výše uvedeného výzkumu a porozuměl/a mu.

b. Prohlašuji, že jsem byl/a poučena o možnosti klást otázky. Rovněž prohlašuji, že všem výše uvedeným skutečnostem a poskytnutým informacím rozumím a beru je na vědomí. Nemám žádné další otázky ani nejasnosti a vyslovuji svůj výslovný svobodný souhlas s účastí na výzkumném projektu.

c. Prohlašuji, že jsem plně způsobilý/á k právním úkonům a jako takový/á prohlašuji, že jsem informován/a o skutečnosti, že má účast v projektu je dobrovolná a jsem oprávněn/a kdykoliv z výzkumného projektu odstoupit.

d. Prohlašuji, že beru na vědomí informace obsažené v tomto informovaném souhlasu a souhlasím se zpracováním mých osobních a citlivých údajů za účelem specifikovaným v tomto informovaném souhlasu.

Účastník výzkumu (ředitel/ka instituce, ve které bude výzkumný projekt realizován):

.....

Místo, Datum, Jméno a Příjmení (tiskacím), Podpis

Řešitel výzkumu:

.....

Místo, Datum, Jméno a Příjmení (tiskacím), Podpis

Autor výzkumu:

Bc. Tereza Kubátová

.....M

Místo, Datum, Jméno a Příjmení (tiskacím), Podpis

Příloha 16 Informovaný souhlas pro instituci, ve které bude řešitelem autorka vzdělávacích lekcí

INFORMOVANÝ SOUHLAS

Pro výzkumný projekt: Diplomová práce – Rozvoj společenského chování u dětí předškolního věku prostřednictvím literárních děl

Období realizace: září – říjen 2023

Autor projektu: Bc. Tereza Kubátová

Řešitelé projektu:

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

obracím se na Vás s žádostí realizovat ve Vaší mateřské škole výzkumný projekt, jehož cílem je seznámit děti předškolního věku s pravidly slušného chování prostřednictvím literárních děl. Na základě výsledků dotazníkového šetření, během kterého byly zjištěny nejčastější problémy v oblasti slušného chování dětí předškolního věku, bylo navrženo 5 vzdělávacích lekcí, které prostřednictvím literárních děl zprostředkovávají dětem nejčastější problémy. Lekce jsou určeny dětem ve věku 5–6/7 let. Během uvedeného časového období zrealizují s dětmi 5 lekcí, ze kterých pořídím videozáznamy, které budou sloužit k reflexi činností. Všichni zúčastnění (instituce, reakce dětí) budou prezentováni v diplomové práci anonymně a veškeré informace potřebné pro výzkumný projekt budou sloužit pouze ke studijním a vědeckým účelům. Z účasti na výzkumném projektu pro Vás nevyplývají žádná rizika. Pokud s účastí na výzkumném projektu souhlasíte, podepište níže uvedené prohlášení.

Prohlášení

a. Potvrzuji, že jsem si přečetl/a tento informovaný souhlas týkající se výše uvedeného výzkumu a porozuměl/a mu.

b. Prohlašuji, že jsem byl/a poučena o možnosti klást otázky. Rovněž prohlašuji, že všem výše uvedeným skutečnostem a poskytnutým informacím rozumím a beru je na vědomí. Nemám žádné další otázky ani nejasnosti a vyslovuji svůj výslovný svobodný souhlas s účastí na výzkumném projektu.

c. Prohlašuji, že jsem plně způsobilý/á k právním úkonům a jako takový/á prohlašuji, že jsem informován/a o skutečnosti, že má účast v projektu je dobrovolná a jsem oprávněn/a kdykoliv z výzkumného projektu odstoupit.

d. Prohlašuji, že beru na vědomí informace obsažené v tomto informovaném souhlasu a souhlasím se zpracováním mých osobních a citlivých údajů za účelem specifikovaným v tomto informovaném souhlasu.

Účastník výzkumu (ředitel/ka instituce, ve které bude výzkumný projekt realizován):

.....

Místo, Datum, Jméno a Příjmení (tiskacím), Podpis

Řešitel výzkumu:

.....

Místo, Datum, Jméno a Příjmení (tiskacím), Podpis

Příloha 17 Fotografie ze vzdělávacích lekcí, které realizovala autorka

Příloha 18 Představení a zhodnocení vybraných knih z oblasti literatury pro děti které se věnují slušnému chování u dětí

Název knihy: *Neotesánek. Základy společenského chování pro ty úplně nejmenší*

Autor knihy: Ivona Březinová

Ilustrátor: Olga Franzová

Albatros, Praha, 2005. P. s. 32

ISBN: 80-00-01468-8

Anotace:

V jednom domě žila paní s pánem, kteří neměli miminko. Tatínek se vydal do lesa a z kusu dřeva začal vytesávat miminko. Ale nedotesal ho. Když přinesl pán nedotesané miminko domů, paní se rozhodla, že se stane jeho maminkou. Tatínek namítl, že je miminko nedotesané, ale paní mu v tom zabránila. Tatínek řekl: „Když zůstane neotesaný, budou s ním pořád jenom problémy. A on sám pak bude mít problémy celý život.” Na to ale maminka odpověděla: „To se přece dělá úplně jinak.”

S Neotesánkem se dostáváme do různých situací, ve kterých se učí slušnému chování. Naučí se říkat děkuji, prosím, promiň, dobrý den, na shledanou. Dále se učí, že není slušné někomu skákat do řeči, učí se podávat ruku, dávat přednost ve dveřích, nelhat. Učí se také slušnému stolování a hygieně. Pokaždé, když se něco nového naučí, odpadne z něj kousek kůry. Nakonec se úplně obrousí a po kůře už není ani stopy. To proto, že ho maminka a tatínek dobře vychovali. Ale pokud se nebude chovat jak se patří, může zase obrůst kůrou a stane se z něj opět neotesanec, pařez, nebo dokonce kořen.

Vlastní hodnocení:

Kniha obsahuje několik krátkých příběhů. Jejich délka je vhodná i pro děti již od 2 let. Text je svým obsahem pro děti vhodný. Autorka používá dětem srozumitelná slova. Každý příběh obsahuje ilustraci. Ilustrace jsou jednoduché a váží se k příběhu. Tuto knihu bych pro práci v mateřské škole určitě doporučila.

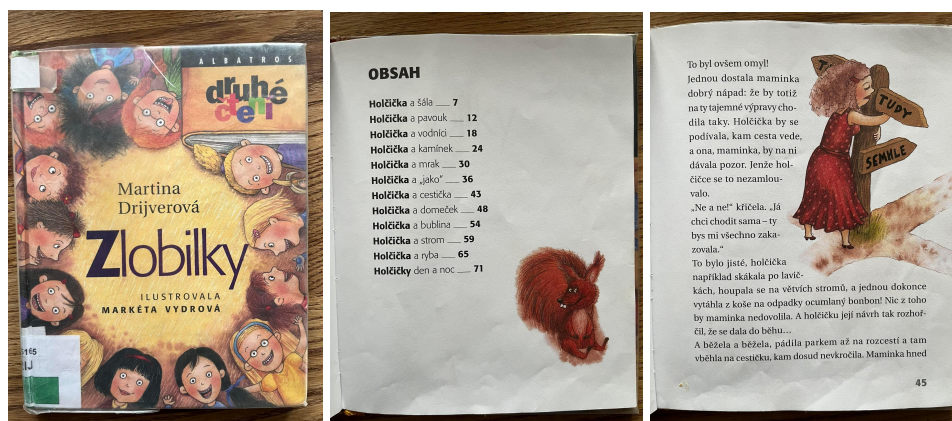
Název knihy: Zlobilky

Autor knihy: Martina Drijverová

Ilustrátor: Markéta Vydrová

Albatros., Praha, 2009. P. s. 80

ISBN: 978-80-00-01613-9

Anotace:

Kniha vypráví 12 příběhů o holčičkách, které zlobily. Jedna z nich si ráda vymýšlela, druhá se nechtěla mýt, třetí se stále dívala kam neměla. Jiná se ráda toulala, další na všechno ukazovala prstem a smála se. Ovšem každé z těch zlobilek se nakonec za trest přihodilo něco zlého, co je ponaučilo.

Vlastní hodnocení:

Kniha vychází z běžných dětských zlovyků. Na konci každého příběhu najdeme ponaučení. Příběhy jsou jednoduché a krátké. Knihu autorka doporučuje dětem od 7 let, avšak já bych doporučila pro děti již od 4 let. Kniha je bohatě ilustrovaná. Ilustrace jsou velmi povedené a vážou se k příběhům. Knihu bych pro práci v mateřské škole doporučila.

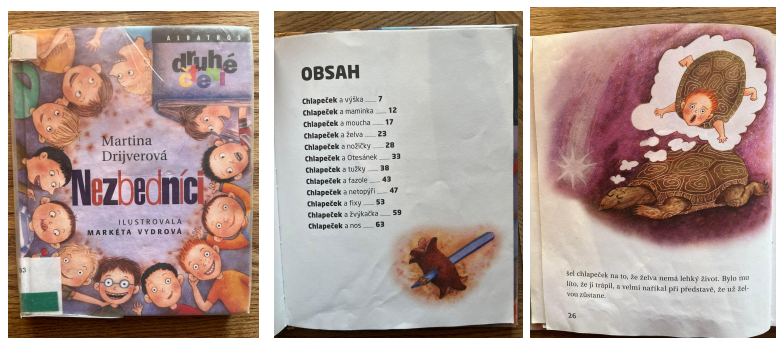
Název knihy: *Nezbedníci*

Autor knihy: Martina Drijverová

Ilustrátor: Markéta Vydrová

Albatros, Praha, 2011. P. s. 72

ISBN: 978–80–00–02854–5

Anotace:

V knize najdeme 12 příběhů o neposlušných chlapcích. Jeden neustále lezl do výšek, jiný měl moc rád sladké, další byl líný chodit a jeden dokonce si lepil žvýkačky za uši. Každý z těch nezbedníků nakonec na svůj zlovyk doplatil a byl ponaučen.

Vlastní hodnocení:

Knihla obsahuje 12 příběhů. Příběhy jsou psané srozumitelně, svou délkou jsou vhodné pro děti od 4 let. Jednotlivé příběhy vycházejí ze zlovyků malých dětí a na konci každého z nich najdeme ponaučení. Kniha je bohatě ilustrovaná. Jednotlivé ilustrace doplňují příběh a vykreslují jeho děj. Knihu bych pro práci v mateřské škole doporučila. Autorka doporučuje knihu dětem od 7 let, ale sama bych doporučila knihu dětem od 4 let.

Název knihy: *Slabikář slušného chování*

Autor knihy: Jiří Dvořák

Ilustrátor: Marina Gubská

Svojtka & Co., Praha, 2002. P. s. 56

ISBN: 80–7237–553–9

Anotace:

Kniha pomocí krátkých básniček a krátkých poučných textů ukazuje dětem, jak by se měly správně chovat. Poradí nám, jak je důležité používat kouzelná slovíčka, jak máme přecházet ulici, jak se chovat na návštěvě či u stolu nebo jak napsat dopis. Každá kapitola je doplněna rámečkem „Nezapomeň“, ve kterém jsou shrnuty nejdůležitější body, které by si děti měly zapamatovat.

Vlastní hodnocení:

Kniha obsahuje 16 témat, která jsou vhodně zvolena. Vycházejí ze situací, které děti zažívají. Básničky mi nepřijdou vhodné pro malé děti. Jejich rým je složitý a někdy jsou použita složitá slova, která by bylo třeba dětem vysvětlovat. Naopak krátké poučné texty jsou voleny velmi dobře. Vystihují důležitou podstatu toho, co by měla daná kapitola dětem sdělit. Bohužel ani ilustrace nehodnotím kladně. Ilustrace jsou hlavní dominantou knihy. Dle mého názoru jsou příliš umělé, velmi barevné a často jsem měla pocit, že se v nich ztrácím. Oceňuji rámečky u každého tématu, ve kterých nalezneme nejdůležitější informace, které bychom si měli z knihy odnést. Knihu autor doporučuje pro děti ve věku 4–12 let. Souhlasím, že děti ve věku 4 let by mohly knihu používat. Bylo by nutné vysvětlovat jim neznámá slova, čímž by si rozšířily slovní zásobu. Knihu bych pro práci v mateřské škole doporučila, ale pouze učitelkám, které by dokázaly vhodně přizpůsobit obsah knihy dětem.

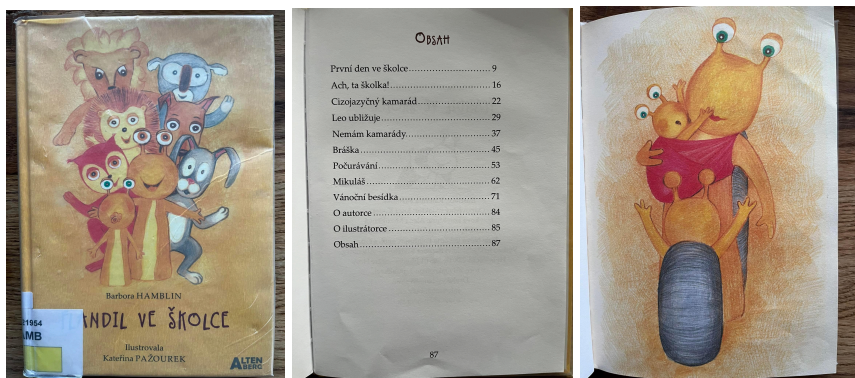
Název knihy: *Flandil ve školce*

Autor knihy: Barbora Hamblin

Ilustrátor: Kateřina Pažourek

Altenberg, Jihlava, 2017. P. s. 88

ISBN: 978–80–906543–2–7

Anotace:

Flandil nastupuje poprvé do školky. Provázejí ho velké obavy a strach. Ale brzy zjistí, že je to ve školce prima. Po nějakém čase ale onemocní a zůstává doma s maminkou. Zvykl si být s maminkou a opět se mu do školky nechce. V knize najdeme i situaci, kdy do školky přichází nový cizojazyčný kamarád medvídek koala Oliver. V knize je popsáno, jak se cítí, když nikomu nerozumí a nikdo si s ním nechce hrát a nabízí nám řešení situace, jak by se měly děti k takovému kamarádovi chovat. Další příběh nám ukazuje, jak se máme postavit kamarádovi, který nám ubližuje. Ukazuje nám, jak přijmout mezi sebe kamaráda, který nám dříve ubližoval. Další kapitola nás seznamuje s tím, jak je pro některé děti složité přijmout nového člena rodiny a jak se s tím vyrovnat. Také se zde dočteme, jak se vyrovnávat s počuráváním. Nastihuje nám, jak děti prožívají návštěvu čerta a Mikuláše a také se zde dočteme o strastech obavách, trémě a strachu, které děti provázejí při vánočních besídkách.

Vlastní hodnocení:

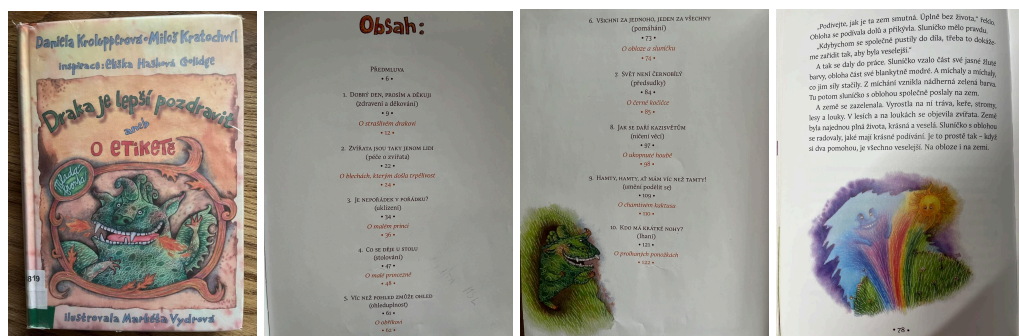
V knize nalezneme devět příběhů. Příběhy jsou přiměřeně dlouhé a jejich téma je vhodné pro předškolní děti. Kniha se věnuje převážně tématu adaptace na mateřskou školu, ale také zpracovává téma v období Vánoc (jako například Mikuláš, vánoční besídka) i mnoho dalších. Kniha je bohatě doplněna ilustracemi. Část ilustrací je černobílá, část barevná. Jsou voleny příjemné tlumené barvy. Ilustrace jsou jednoduché a zobrazují děj příběhu. Knihu bych doporučila pro práci v mateřské škole.

Název knihy: *Draka je lepší pozdravit aneb O etiketě*

Autor knihy: Daniela Krolupperová, Miloš Kratochvíl

Ilustrátor: Markéta Vydrová

Mladá fronta, Praha, 2009. P. s. 136

Anotace:

Starý a moudrý plyšový pejsek vypráví pohádky hračkám Kačenky a Vašíka. Vypráví jim o zdraví a děkování, péči o zvířata, uklízení, stolování, ohleduplnosti, pomáhání si, předsudcích, ničení věcí, umění se podělit nebo o lhaní. V knize najdeme deset příběhů a deset zábavných úkolů a básniček. Kniha obsahuje i oddíl „pro rodiče (Povídejte si s dětmi)“, ve kterém nalezneme otázky k tématu. V závěru každé kapitoly jsou sepsány nejdůležitější informace, které bychom si měli zapamatovat. Této knize dodala inspiraci Eliška Hašková Coolidge.

Vlastní hodnocení:

Kniha obsahuje deset příběhů. Velmi se mi líbí struktura knihy, kdy je nejprve popsán příběh Kačenky, Vašíka a hraček, který nestíní danou problematiku, která se bude v kapitole řešit a se kterou se děti seznámí a pak následuje pohádka, kterou na dané téma vypráví plyšový pejsek. Po odvyprávění příběhu se opět vracíme do pokoje k hračkám a ty o příběhu diskutují. Obě tyto části jsou v knize vizuálně oddělené. (Vyprávění z pokoje je ohraničeno rámečkem). Na konci každého příběhu najdeme několik rozšiřujících aktivit. Jsou zde náměty na otázky, které by rodiče mohli klást dětem a povídat si s nimi o konkrétní problematice. Další návaznou aktivitou je úkol, který je pro děti připraven. (např. Najdi deset rozdílů, najdi deset blešek, hádej, kdo bude zdravit první). Poté jsou pro upevnění přehledně sepsány informace, které se děti v příběhu dozvěděly a naučily. Příběhy jsou doplněny i básničkou, která je o daném tématu řešeném v příběhu. Básničky jsou krátké, ale jsou velmi náročné na pochopení a jsou užívána velmi těžká slova i slovní spojení. Básničky bych doporučila až na 2. stupeň základních škol.

Příběhy jsou přiměřeně dlouhé pro předškolní věk. Velmi pozitivně hodnotím zvolení velké velikosti textu a velkého řádkování. Jsou zde použita vhodná slova, kterým děti rozumějí. Autoři uvádějí, že kniha je určena dětem od 5 let věku a já bych toto doporučení zachovala v případě, že vynecháme básně na konci příběhů. Kniha obsahuje velké množství ilustrací. Bohužel musím říci, že se mi ilustrace nelíbí. Připadají mi nic neříkající a kvůli zvolenému pozadí se v nich ztrácím.

Název knihy: *Rok ve školce*

Autor knihy: Przemyslaw Liput

Ilustrátor: Przemyslaw Liput

Host, Brno, 2018. P. s. 28

ISBN: 978–80–7577–530–6

Anotace:

Kniha je pojata jako wimmelbuch. Jednotlivá témata vycházejí z aktivit, které se uskutečňují v mateřské škole, jako např. oslava Halloweenu, příprava na Vánoce, maškarní ples, zimní radovánky, vynášení Moreny a běžné situace, které děti v mateřské škole zažívají po celý rok.

Vlastní hodnocení:

Obrázková kniha typu wimmelbuch nabízí 13 obrázků z prostředí mateřské školy. Postavy v knize se opakují. Jednotlivé obrazy představují běžné dny v mateřské škole nebo tradice (halloween, vynášení Moreny). Jednotlivé ilustrace se mi zdají být chaotické a často až nepřehledné. Kniha vyhovuje potřebám dětí od 2 let. Najdeme v ní bohaté ilustrace a žádný text. Děti mohou vést rozhovory s kamarády nebo samostatně přemýšlet nad jednotlivými ilustracemi a jejich významu v oblasti slušného chování. Kniha má pevné stránky, což nejmenší děti také ocení.

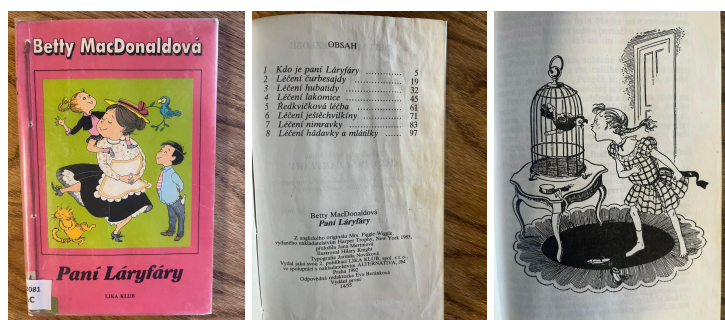
Název knihy: *Paní Láryfáry*

Autor knihy: Betty MacDonaldová

Ilustrátor: Hilary Knight

Lika klub, Praha, 1992. P. s. 112

ISBN: 80-901440-1-2

Anotace:

Hlavní postavou knihy je paní Láryfáry, která má moc ráda děti a děti mají velmi rády ji. Často si k ní do domu chodí hrát a pomáhat jí. Paní Láryfáry má na zádech hrb, ve kterém (jak říká dětem) nosí kouzla a čáry. Bydlí v domě, který je vzhůru nohama, a proto je v něm velká legrace. Paní Láryfáry pomáhá rodičům léčit nemoci svých dětí. Vždy, když si rodiče neví rady, jak přimět své děti k poslušnosti, stačí zvednout telefon a zavolat paní Láryfáry a ta jim vždy dobře poradí, jak děti „nemoci“ zbavit. Umí vyléčit třeba nimravku, hádavku a mlátítku, lakomoci, hubatidu a dokonce i nemoc zvavou ještěchvilkinu.

Vlastní hodnocení:

V knize pomůže paní Láryfáry vyléčit 7 nemocí. Každé nemoci je věnována jedna kapitola. Kapitoly jsou pro předškolní děti velmi dlouhé. Text je psán velmi hovorově. Pro děti je lehce pochopitelný. Z mého osobního pohledu bych text v této podobě předčítala starším dětem. Každá kapitola obsahuje dvě černobílé ilustrace, které vykreslují určitý děj z příběhu. Ilustrace se mi nelíbí, protože nejsou barevné, nejsou nijak propracované, nápadité a jsou nicneříkající vůči příběhu. Tuto knihu bych předškolním dětem nedoporučila. Doporučila bych ji až na první stupeň základní školy.

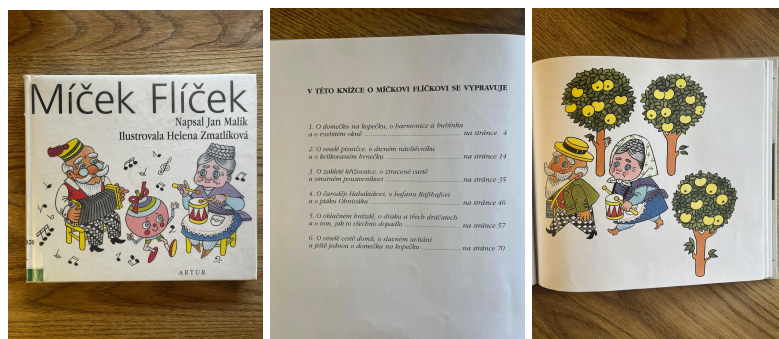
Název knihy: *Míček Flíček*

Autor knihy: Jan Malík

Ilustrátor: Helena Zmatlíková

Artur, Praha, 2004. P. s. 80

ISBN: 80–86216–40–3

Anotace:

V jednom domečku bydlel dědeček s babičkou a ti byli smutní. Ale jednoho dne jim oknem do světnice přiletěl Míček Flíček. A protože měl míček Flíček hlad, babička a dědeček mu šli sehnat něco k jídlu a on zůstal v domě sám. Do domečku za ním vletí papírový drak Mrak, vzal míčka Flíčka a odletěl s ním pryč. Když se dědeček s babičkou vrátili, mysleli si, že jim míček Flíček utekl a rozhodli se ho jít hledat a po cestě si stále dokola zpívají svoji písničku a hrají na harmoniku a buben. Po cestě potkávají strážníka, vojáka, poustevníka, strašáka Pašáka, ale nikdo z nich míčka Flíčka neviděl. Všichni ale vypráví o hrozném draku Mraku. Až psíček Pantoflíček jim řekne, že míčka Flíčka viděl, jak ho odnáší mrak Drak. Ale neví, kde bydlí a posílá je za ptáčkem Jarabáčkem. Ten jim řekne, že mrak drak bydlí za Černým lesem, že má na televizní věži hnízdo a v něm tři malá dráčata. Poradí jim, že se drak Mrak bojí větru, který by ho zanesl zpátky do města ke chlapcům, od kterých utekl. Když došel dědeček s babičkou k televizní věži, zahráli svoji písničku. Z dračího hnízda k nim přiletěl nejstarší drak a řekl jim, aby nehráli, že draka Mraka bolí hlava. Babička s dědečkem se snažili draka odfouknout, ale síly jim na to nestačily. Babička dostala nápad, že pokud budou foukat i děti, které čtou tuto knihu, určitě se jim to povede. A taky že ano. Dráčka odfoukli. Babička a dědeček začali znova hrát. Drak Mrak poslal prostředního dráčka, aby jim šel zprávu vyřídit on. Ale babička, dědeček a děti ho zase odfoukli. A zase začali hrát písničku. Drak Mrak poslal se zprávou nejmladšího dráčka, ale i toho odfoukli. A babička s dědečkem zase hráli písničku. Teď musel letět drak Mrak sám. Byla to těžší práce, i draka Mrak se jim podařilo odfouknout. A z dračího hnízda seskočil Míček Flíček, omlouval se a sliboval, že to už nikdy neudělá.

Vlastní hodnocení:

Knih je rozdělena na 6 kapitol. Jednotlivé kapitoly jsou přiměřeně dlouhé pro předškolní věk. Použita v textu jsou zastaralá slova, kterým děti nebudou rozumět a v některých pasážích má text slovosled, který by mohl dětem také dělat obtíže při chápání příběhu. Toto úskalí vyplývá z data prvního vydání knihy – 1946. Kniha je bohatě doplněna krásnými ilustracemi, které vykreslují děj příběhu. Kniha je autorem doporučena pro děti od 5 let. Pokud bychom si text přizpůsobili, jednotlivá slova dětem vysvětlovali, nebo bychom je v některých případech nahradili rovnou běžně používanými výrazy, bylo by možné využít příběh i u mladších dětí.

Název knihy: *I příšery si čistí zoubky!*

Autor knihy: Jessica Martinello

Ilustrátor: Grégoire Mabire

Euromedia, Praha, 2019. P.s. 32

ISBN: 978–80–7617–245–6

Anotace:

V knize se dočteme, co se stane holčičce, která si odmítá čistit zuby. Autorka dětem vypráví příběh, jak si jako malá holčička nechtěla čistit zuby. Jednou večer, když byla v koupelně sama, objevilo se velké chlupaté strašidlo. Stálo ve vaně a čistilo si zuby. Holčička si začala se strašidlem povídat. Zajímalo ji, proč si čistí zuby. Strašidlo odpovědělo, že je velmi důležité si čistit zuby a že i ta nejošklivější strašidla si je čistí. Nejpříšernější ze všech strašidel je Strašák Kazizub. Ten sice vypadá hezky, je malinkatý, ale ze všech nejhorší. Hledá zuby strašidel, dospěláků, dětí i zvířat a když si zub vybere, zavrtá se do něj. A to pak moc bolí! Velké chlupaté strašidlo poradí, jak se můžeme Strašákovi Kazizubovi vyhnout a kdo nám pomůže, když se přeci jen usadí v některém zubu.

Vlastní hodnocení:

Kniha vypráví krátký příběh o tom, jak je důležité si čistit zuby. Příběh je svou délkou vhodný pro malé děti. Kniha je doporučena dětem od 4 let. Svým textem odpovídá potřebám dětí předškolního věku. Velmi oceňuji velké celostránkové ilustrace. Ilustrace vtipně vykreslují jednotlivé pasáže z příběhu. Tuto knihu bych učitelům pro práci v mateřské škole určitě doporučila.

Název knihy: *Etiketa. Pravidla slušného chování*

Autor knihy: Marta Mészárosová

Ilustrátor: Marta Mészárosová

Slovart, Praha, 2020. P. s. 44

ISBN: 978-80-276-0090-8

Anotace:

O medvědech je známo, že jsou neohrabaní a že v zimě spí. Medvěd, který nás provází knihou, je výjimka. Ten rád pozoruje slušné lidi a učí se, že základem slušného chování je pozdrav a proč si lidé podávají ruce při setkání. Dále se učí, jak se nastupuje do tramvaje, jak se správně chovat v kině a na návštěvě. Učí se, jak se slušně oblékat a jak slušně stolovat.

Vlastní hodnocení:

Kniha obsahuje malé množství textu a dominují v ní ilustrace. Ty jsou zpracovány líbivým a neobvyklým způsobem. Témata, které autorka do knihy vybrala, jsou vhodná pro děti, kterým je kniha doporučena – tj. od 5 let. Knihu bych pro práci v mateřské škole doporučila.

Název knihy: *A pak se to stalo!*

Autor knihy: Ester Stará

Ilustrátor: Martina Matlovičová

Albatros, Praha, 2010. P. s. 56

ISBN: 978-80-0002598-8

Anotace:

Knih nabízí deset pohádek. Dozvíme se, co se stalo Helence, která si nechtěla česat vlasy. Můžeme si přečíst, co se stalo Láďovi, který neuměl slušně jíst, jak to může dopadnout, pokud budeme mít nudle u nosu, nebo si nebudeme čistit zuby.

Vlastní hodnocení:

Jednotlivé příběhy v knize jsou dlouhé. Autoři doporučují knihu čtenářům od 6 let.

Domnívám se, že délku příběhu by v 6 letech mohly děti již zvládnout. V každém příběhu se opakuje titulní věta: „A pak se to stalo!“ Toto heslo provází celou knihou a vždy dochází k nečekanému zvratu v příběhu. Příběhy jsou psány srozumitelně. V knize nalezneme příběhy jako například O nevysmrkaném nosu, O špinavých uších, či O nečesaných vláskách.

Autorka využívá zajímavé slovní obraty. Některé části příběhu jsou velmi veselé. Velmi mě nadchlo výtvarné zpracování knihy. Ilustrace jsou velmi povedené, zábavně nám dokreslují děj příběhu a jsou v přiměřeném množství. Tuto knihu bych určitě doporučila pro práci s předškolními dětmi v mateřské škole.

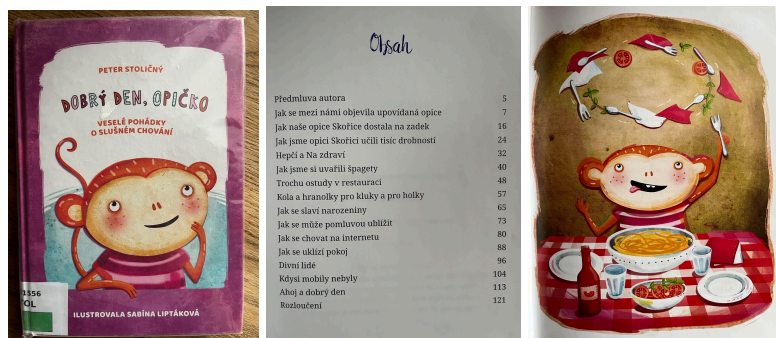
Název knihy: *Dobry den, opičko. Veselé pohádky o slušném chování.*

Autor knihy: Peter Stoličný

Ilustrátor: Sabína Liptáková

Fortuna Libri, Praha, 2017. P. s. 128

ISBN: 978-80-7546-103-2

Anotace:

Příběhem nás provází opice Skořice, která vyskočila z pohádkové knížky a neumí se chovat slušně. Děti učí opici Skořici slušnému chování. Opice se učí neskákat lidem do řeči, pouštět starší lidi do dveří, učí se zdravit, hygieně, správnému stolování, jak se chovat v restauraci, že není slušné pomlouvat druhé, jak se chovat na internetu, uklízet, jak se chovat k invalidním lidem a tisíc dalších drobností. Nakonec se opice Skořice všemu naučí a děti poučí i samy sebe, jak se mají chovat ve společnosti. Nakonec se opice vrátí zpět do pohádkové knížky.

Vlastní hodnocení:

Pohádky v knize jsou delší, proto bych knihu doporučila pro děti od 5let. Text je psán srozumitelně a jsou používány hovorové výrazy. Díky tomu, že se opice neumí chovat ve společnosti, se pohádky stávají opravdu veselými. Celou knihou prolíná písnička opice Skořice, která se opakuje v každé pohádce. Oceňuji, že na konci každé pohádky najdeme list, na kterém si zopakujeme, co jsme se v pohádce dozvěděli a naučili. Ilustrace jsou velmi povedené, v přiměřeném množství, různých velikostí a váží se k pohádkám. Tuto knihu bych doporučila pro delší časový úsek v předškolní třídě.

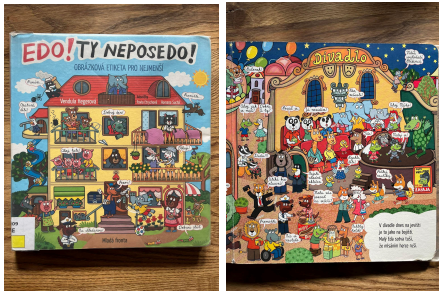
Název knihy: EDO! TY NEPOSEDO!

Autor knihy: Romana Suchá, Pavla Etrychová

Ilustrátor: Vendula Hegerová

Mladá fronta, Praha, 2019. P. s. 20

ISBN: 978-80-204-5172-9

Anotace:

Jedná se o wimmelbuch, která je doplněna několika krátkými básněmi, které nás uvádějí do tématu a texty v bublinách, které nám přibližují konkrétní situace. Hlavními postavami knihy je opičák Pepa a sloník Eda. Zvířecí kamarádi nás v knize zavedou do školky, do obchodu, na plovárnu, do nemocnice, na nádraží, do restaurace, do divadla či do lesa a my se naučíme, jak bychom se měli a jak neměli chovat v různých prostředích a situacích.

Vlastní hodnocení:

Obrázková kniha typu wimmelbuch představuje 10 různých prostředí, které nám jsou přiblíženy nespočetně konkrétními situacemi, které se mohou v daném prostředí odehrávat. Na každé straně nalezneme krátkou báseň a postavy v knize se opakují. Témata v knize odpovídají potřebám dětí ve věku od 2 let. Prostřednictvím celostránkových ilustrací se děti seznamují se společensky vhodným i nevhodným chováním. Ilustrace jsou velmi povedené, krásně barevné, jednoduché a uzpůsobené předškolním dětem. Autorky uvádějí, že kniha je určena nejmenším dětem. Určitě souhlasím, jelikož kniha je vytvořena jako obrázkové leporelo. I nejmenší děti si ji mohou samostatně prohlížet a silné tvrdé stránky se jim budou dobře otáčet. Tuto knihu bych do mateřské školy určitě doporučila.

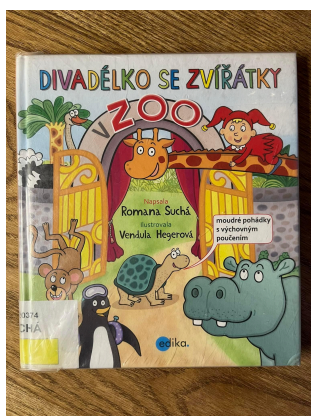
Název knihy: *Divadélko se zvířátky v ZOO*

Autor knihy: Romana Suchá

Ilustrátor: Vendula Hegerová

Edika, Brno, 2016. P. s. 88

ISBN: 978-80-266-0872-1

OBSAH

Pecivál.....	str. 6-19
Strašpytel.....	str. 20-37
Zloučáček.....	str. 38-51
Mobilmánie.....	str. 52-63
Zlobidlo.....	str. 64-81

Anotace:

Knížka nabízí veršované pohádky o zvířátkách s výchovnou tematikou. Všemi příběhy nás provází Kašpárek. Dočteme se o klokanovi, který byl líný, nechtěl sportovat a nejráději ležel a spal nebo si dal dobrý koláč. Jednoho dne ho ale vyzval na souboj šakal a klokan si uvědomil, že je velmi slabý a každý ho přepere. Želva mu poradila, že musí začít cvičit. Nakonec šakala přepral a začal cvičit s kamarády. Další příběh vypráví o hrochovi, který se bál skoro všeho a raději ani nevyšel ven z domu. Kamarádi se rozhodli, že mu od strachu pomohou. Hroch se brzy naučil plavat, přestal se bát sněhu a zimy a dokonce i tmy. Další příběh vypráví o slonovi, který nedodrží sliby, není odpovědný, porušuje zákazy, nevrací půjčené věci, svádí vinu na druhé a lže. Nakonec se ve svých lžech ztrácí i on sám a mívá strašidelné sny o tom, jak ho ostatní potrestají. Všem zvířátkům se omluvil, ale ta chtěla, aby jim slíbil, že se bude chovat líp. Čtvrtý příběh vypráví o tygrovi, který nejedl, nehrál si s kamarády, nespál, nepil a pouze hrál hry na telefonu. Kamarádi o něj měli strach a chtěli mu pomoci a tak vymysleli, že ho postraší. Převlékli se za ducha a řekli mu, že si musí přestat hrát s mobilem. Tygr zamkl mobil do skříně, ale nevěděl, jak se má zabavit. Nakonec začal malovat, hrát fotbal, číst knihy a skotačit s kamarády venku. Poslední příběh vypráví o opičákovi, který byl velmi drzý, bouchal věcmi, neposlouchal rodiče, neuklízěl a bral cizí věci. Jednoho dne s ním rodiče ztratili trpělivost a maminka ho přestala hladit a tatínek mu už s ničím nechtěl pomáhat. Opičákovi to bylo líto a želva mu poradila, že se musí začít chovat lépe. Opičák všem slíbil, že se polepší a doufal, že mu všichni brzy jeho zlobení odpustí.

Vlastní hodnocení:

Veršované příběhy v knize jsou přiměřeně dlouhé. V textu jsou využívána slova a slovní obraty, které by nemusely být pro děti pochopitelné. Proto bych knihu doporučila dětem od 4 let. Domnívám se, že mravní ponaučení na konci příběhu by mohlo být více zdůrazněno.

Myslím si, že situace jsou vyřešené příliš snadno. Ilustrace knihy jsou na můj vkus přehnaně bohaté a umělé. Oceňuji možnost si na stránkách nakladatelství stáhnout loutky, díky kterým můžeme nejenom číst, ale i hrát divadlo.

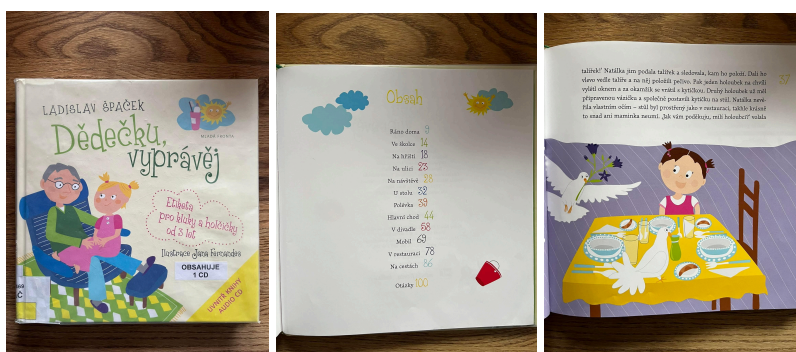
Název knihy: Dědečku, vyprávěj

Autor knihy: Ladislav Špaček

Ilustrátor: Jana Fernandes

Mladá fronta, Praha, 2012. P. s. 104

ISBN: 978–80–204–2810–3

Anotace:

Malá Viktorka si s moudrým dědečkem vypráví o tom, co bychom měli udělat ráno doma, než nás rodiče odvedou do školky a jak se ve školce chovat ke kamarádům. Povídají si o tom, jak se mají chovat ke kamarádům na hřišti, jak se chovat na návštěvě a jak u stolu. Viktorka se učí správně prostřít stůl, jak správně jíst polévku, aby ji nesrkala ze lžice. Naučí se správně jíst i hlavní chod. Dozví se, jak se má vhodně obléct do divadla a jak se v něm chovat. Viktorka se od dědečka také dozví, ve kterých situacích není vhodné používat mobilní telefon. Dále se s ní a její rodinou vydáme do restaurace. Dozvíme se, jak se cestuje v taxíku. Jejich rozhovor je doplňován krátkými pohádkami, které mají stejné téma jako jejich povídání. Na konci knihy autor nabízí dospělým otázky, které mohou klást dětem. Součástí knihy je CD.

Vlastní hodnocení:

Knihka mě velmi zklamala. Zaujalo mě pouze několik málo příběhů – U stolu, Polévka, Hlavní chod, V divadle a v restauraci. Bohužel i v těchto příbězích jsou informace, které nejsou přiměřené dětem předškolního věku. Některé společenské situace jsou rozepsány

pouze velmi okrajově, některé z mého pohledu důležité chybí úplně a jiné jsou rozepsané pro předškolní věk nepřiměřeně detailně. Autor doporučuje knihu dětem od 3 let, ale já bych ji doporučila dětem od 6 let. Ani ilustrace mě nezaujaly. Ilustrace jsou ve velkém formátu, jsou použity velmi výrazné barvy a působí na mě chaoticky, někdy až kýčovitě. Kladně hodnotím nabídku otázek, které autor nabízí dospělým. Tuto knihu bych pro práci s předškolními dětmi nedoporučila.

Název knihy: *Dědečku, ještě vyprávěj*

Autor knihy: Ladislav Špaček

Ilustrátor: Jana Fernandes

Mladá fronta, Praha, 2014. P. s. 96

ISBN: 978–80–204–3478–4

Anotace:

Jde o pokračování knihy *Dědečku, vyprávěj* (L. Špaček). Kniha je rozdělena do 11 kapitol. První příběh nás zavede na dětskou oslavu. Dědeček Viktorky nám bude vyprávět pohádku O modrém ptáčkovi, ve které se dozvíme, jak je důležité pomáhat ostatním bez ohledu na to, jací jsou. Přečteme si také o tom, jak se stavělo Národní divadlo a že je důležité myslet i na druhé lidi a finančně jim pomáhat. Kniha nás seznamuje rovněž s tématem handicapu a chudoby. Další pohádka se věnuje tématu smutku a stesku po blízkých. Další část knihy připomíná dětem, jak by měla vypadat ranní hygiena a jak je pro naše tělo důležitá energie a kde ji získáváme. Dědeček vypráví, jak se máme zachovat, když najdeme nějakou věc na ulici (např. peněženku). Dozvíme se, jaké úkoly má policie a jak nám pomáhá. Dědeček nás upozorní, že si musíme dávat velký pozor při bouřce, aby se nám nic nestalo. Další z příběhů vypráví o tom, že si kamarádi mají odpouštět. V další kapitole dostane Viktorka neštovice a

bude nám vyprávět, jak byla u paní doktorky. Když Viktorka musela ležet v posteli, dědeček ji vyprávěl pověst o rybě a prstenu, která vypráví o tom, že není dobré být pyšný a chamtivý. Viktorka s dědečkem se učí slušnému chování v dopravních prostředcích a jak se má chovat v přírodě. V další pohádce se dozvíme, že i ošklivé věci mohou být užitečné. Protože Viktorka už je předškoláčka, čeká ji zápis do první třídy. Při zápise Viktorka všechny úkoly zvládla a za odměnu si šla vybrat školní aktovku.

Vlastní hodnocení:

Obsah knihy vychází z prostředí města Prahy. Kniha využívá naučné příběhy, pohádky a pověsti. V každém příběhu jsou dětem nenápadně podsouvány ukázky slušného chování. Líbí se mi, že jsou do knihy zakomponovány a dotváří celkový příběh. Kniha nabízí obrovské množství témat z oblasti slušného chování. Text je pro děti srozumitelný a jednotlivé kapitoly jsou přiměřeně dlouhé. Ilustrace jsou v knize v přiměřeném množství a doplňují příběh. Vytkla bych pouze pestrost použitých barev. Autor doporučuje knihu dětem od 5 let. Sama bych tuto knihu pro práci v mateřské škole doporučila. Knihu bych využila i pro práci s mladšími dětmi.